

Verbonden partijen

Onderzoek naar de aansturing van
verbonden partijen in de gemeente
Oosterhout

Rapport

Verbonden partijen

Onderzoek naar de aansturing van
verbonden partijen in de gemeente
Oosterhout

Rapport

drs. R.J.A. Clayden
dr. J. Naafs
drs. V. Sabee
drs. M.G. van Schadewijk
drs. L.A.R. Sturm RA

22 januari 2007

Postbus 5000
4700 KA ROOSENDAAL

www.rekenkamerwestbrabant.nl

Inhoudsopgave

	Voorwoord	6
1	Inleiding	7
1.1	Achtergrond	
1.2	Risico's bij deelneming aan verbonden partijen	
1.3	Beoogde rollen van gemeentebestuur ten aanzien van verbonden partijen	
1.4	Vraagstelling en onderzoeksmodel	
1.5	Afbakening	
1.6	Gehanteerde onderzoeksaanpak en fasering	
2	Kwaliteit algemeen beleidskader	13
2.1	Inleiding	
2.2	Documenten en proces	
2.3	Opzet	
2.4	Bevindingen en conclusies	
3	Deugdelijkheid van het bestuurlijk arrangement	18
3.1	Inleiding	
3.2	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg (GROGZ)	
3.3	N.V. Rewin	
3.4	Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)	
3.5	Bevindingen en conclusies	
4	Toepassing van het bestuurlijk arrangement	28
4.1	Inleiding	
4.2	Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg (GROGZ)	
4.3	N.V. Rewin	
4.4	Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)	
4.5	Bevindingen en conclusies	
5	Informatievoorziening aan de raad	35
5.1	Inleiding	
5.2	Informatievoorziening	
6	Conclusies en aanbevelingen	38
7	Bestuurlijke reactie College van B&W	40
8	Nawoord Rekenkamer West-Brabant	43
	Bijlage 1 Normenkader	44
	Bijlage 2 Overzicht van gevoerde gesprekken	46
	Bijlage 3 Selectie verbonden partijen	47
	Bijlage 4 Tekst programmabegroting 2006	48
	Bijlage 5 Tekst programmabegroting 2007	51

Voorwoord

Voor u ligt het rapport van de Rekenkamer West-Brabant van het onderzoek naar de aansturing van verbonden partijen in de gemeente Oosterhout. In dit rapport doet de Rekenkamer verslag van haar bevindingen.

In haar onderzoek heeft de Rekenkamer West-Brabant een beschrijving gemaakt van de totstandkoming van het algemene beleidskader voor verbonden partijen. Op basis van het normenkader is dit beleidskader getoetst. Van drie verbonden partijen is ook het specifieke beleidskader (het bestuurlijk arrangement) in kaart gebracht en beoordeeld aan de hand van het normenkader. Bij deze drie cases is zowel de kwaliteit van de opzet beoordeeld evenals de mate waarin dit bestuurlijk arrangement in de praktijk ook wordt toegepast. Dit alles om te kunnen beoordelen of de gemeenteraad in staat wordt gesteld om te kunnen controleren en zonodig te kunnen bijsturen.

De bevindingen van het onderzoek zijn in het kader van de hoor- en wederhoor procedure voorgelegd aan de ambtelijke en bestuurlijke top van de gemeente Oosterhout.

De reactie van het College van B&W is in het rapport opgenomen en voorzien van een nawoord door de Rekenkamer.

Het veldwerk van het onderzoek is in opdracht van de Rekenkamer uitgevoerd door drs. M. van den Heuvel en drs. M. Hoogstad onder supervisie van dr. R. Elte (allen werkzaam bij De Lokale Rekenkamer bv). Vanuit de Rekenkamer is het onderzoek begeleid en aangestuurd door drs. M. van Schadewijk en drs. L.A.R. Sturm.

De Rekenkamer wil alle betrokkenen danken voor de inzet bij en voor dit onderzoek, de aanlevering van gevraagde informatie en de tijd die allen hebben besteed aan de totstandkoming van dit onderzoek.

1

Inleiding

1.1

Achtergrond

Gemeentelijke taken kunnen in hoofdzaak op drie manieren worden uitgevoerd. Een manier om de uitvoering van gemeentelijk beleid vorm te geven is door als gemeente deel te nemen aan een verbonden partij. Andere manieren zijn om de uitvoering in eigen beheer te houden (bijvoorbeeld door een gemeentelijke dienst) of om de uitvoering uit te besteden aan een andere organisatie die verder geheel losstaat van de gemeente (bijvoorbeeld door subsidie te geven of een inkoopcontract te sluiten).

Bij de verschillende uitvoeringswijzen horen verschillende opdrachtgever - opdrachtnemer relaties. Bij uitvoering door de eigen gemeentelijke dienst is de gemeente zowel opdrachtgever als opdrachtnemer; bij uitvoering door een externe organisatie zijn de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer juist strikt gescheiden. Bij deelneming aan een verbonden partij is de opdrachtgever - opdrachtnemer relatie meer complex. De gemeente vervult hier (mede) de rol van opdrachtgever, maar heeft tevens een (gedeeld) bestuurlijk belang in de verbonden partij. De bestuurlijke invloed wordt dan bijvoorbeeld gedeeld met buurgemeenten of met particuliere organisaties.

Figuur 1.1 Overzicht rollen bij verschillende uitvoeringwijzen gemeentelijk beleid

	Bestuurder / eigenaar	Klant / opdrachtgever
Uitvoering in eigen beheer	Gemeente	Gemeente
Deelneming aan verbonden partij	Verbonden partij (deels gemeente)	Deels gemeente
Uitbesteden	Externe organisatie	Gemeente

1.2

Risico's bij deelneming aan verbonden partijen

Aan het deelnemen aan verbonden partijen kleven voor gemeenten financiële en bestuurlijke risico's. Deze risico's vormen een voornamelijk reden voor het doen van het onderzoek, maar vormen niet het onderwerp van het onderzoek. Het belang van inzicht in de risico's voor gemeenten wordt ook door gemeenten onderkend.

Financiële risico's:

Een verbonden partij kan financiële risico's voor de gemeente met zich meebrengen. Als de gemeente deelneemt in een vennootschap en die vennootschap gaat failliet, dan is de gemeente in elk geval haar kapitaal in aandelen kwijt. Als een gemeente deelneemt aan een gemeenschappelijke regeling, dan zal zij moeten bijdragen aan het afdekken van eventuele exploitatietekorten. Hoe groot die risico's zijn, is afhankelijk van onder meer de vorm van de verbonden partij, de omvang van het belang van de gemeente in de verbonden partij, en de precieze afspraken die er zijn gemaakt.

Bestuurlijk - organisatorische risico's:

Het eerste bestuurlijk - organisatorisch risico ligt in de dubbele rollen die de gemeente heeft bij een verbonden partij. De gemeente is zowel bestuurder/eigenaar van de verbonden partij, als haar klant/opdrachtgever. Als bestuurder/eigenaar moet zij de doelen en de belangen van de verbonden partij behartigen. Als klant/opdrachtgever neemt zij producten of diensten af van de verbonden partij, en moet zij de belangen van de gemeente behartigen. Als de belangen van de bestuurder/eigenaar en de klant/opdrachtgever niet parallel lopen dan kan dat problemen opleveren, vooral als de rollen van bestuurder/eigenaar en klant/opdrachtgever in één persoon - meestal de wethouder - zijn verenigd (het zogenaamde 'dubbele petten-probleem'). Deze wethouder komt al snel in een lastig parket: óf de raad is ontevreden omdat hij (als klant/opdrachtgever) de belangen van de gemeente onvoldoende behartigt, óf de andere deelnemers van de verbonden partij zijn ontevreden omdat hij (als bestuurder/eigenaar) de belangen van de verbonden partij niet voorop stelt.

Een tweede bestuurlijk - organisatorisch risico is het risico van afstand. Als de verbonden partij de doelen van de gemeente niet realiseert, heeft de gemeente een probleem: een belangrijke gemeentelijke taak wordt niet, of niet naar behoren, uitgevoerd. Tegelijkertijd heeft de gemeente minder informatie en minder mogelijkheden om bij te sturen dan bij de eigen gemeentelijke diensten, omdat de verbonden partij op afstand staat van de gemeente. De gemeente blijft echter wel verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de taak.

1.3

Beoogde rollen van gemeentebestuur ten aanzien van verbonden partijen

Van het gemeentebestuur mag worden verwacht dat ze de bovenstaande risico's ten aanzien van verbonden partijen zo goed mogelijk beheerst. Dit betekent in eerste instantie dat er een goede afweging wordt gemaakt om voor uitvoering van beleid door deelneming aan verbonden partijen te kiezen. De optie van deelneming aan een verbonden partij moet hierbij worden afgewogen tegen uitvoering in eigen beheer en uitbesteding. Indien op basis van deze afweging wordt gekozen voor deelneming aan een verbonden partij, moeten taken en bevoegdheden tussen verbonden partij en gemeente goed worden vastgelegd. Duidelijke afspraken dienen te worden gemaakt en nageleefd over de verantwoording van de uitvoering van verbonden partij aan de gemeente en de toezichtfunctie van de gemeente moet expliciet worden geregeld.

De gemeenteraad kan in dit geheel een rol spelen door algemene kaders te stellen ten aanzien van verbonden partijen. Door het vaststellen van een Nota verbonden partijen of de paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting kan de raad de algemene beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen bepalen. Daarnaast heeft de raad een controlerende rol. De raad zal willen controleren of de verbonden partij de gemeentelijke taak conform de gestelde kaders uitvoert en of het college dit bewaakt en, zo nodig, bijstuurt. De gemeentelijke begroting en het jaarverslag van de gemeente vormen de natuurlijke aangrijpingspunten voor deze controle. Daarnaast kan de raad periodieke evaluaties van de verbonden partij gebruiken als aangrijpingspunt om het college te controleren.

Vraagstelling en onderzoeksmodel

De centrale vraagstelling voor het onderzoek luidt:

In hoeverre zijn er deugdelijke bestuurlijke arrangementen met verbonden partijen, worden deze arrangementen adequaat toegepast en wordt de raad in staat gesteld invulling te geven aan haar kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van verbonden partijen?

Het onderzoek zal zich vooral richten op het functioneren van het gemeentebestuur. Afgezien van de mate waarin ze gemaakte afspraken met de gemeente naleven, worden de verbonden partijen zelf niet onderzocht. Het functioneren van de gemeenteraad zal zijdelings worden onderzocht. Het onderzoek richt zich meer op de vraag of de kwaliteit van de informatievoorziening de gemeenteraad in staat stelt haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

De bovenstaande vraagstelling is in de volgende onderzoeksvragen gespecificeerd:

1. Wat is de kwaliteit van de beleidskaders voor verbonden partijen?

Onderzoeksvraag 1 is gericht op een inventarisatie en een beoordeling van de bestaande beleidskaders voor verbonden partijen. De Rekenkamer verwacht in algemene zin dat er een visie op en beleidsvoornemens over verbonden partijen voorhanden zijn. Meer specifiek zou volgens de Rekenkamer per verbonden partij moeten zijn afgewogen of deelneming aan een verbonden partij het meest geschikte uitvoeringsinstrument is en zijn vastgelegd welke bijdrage aan welke gemeentelijke doelstelling wordt verwacht.

2. Is er een deugdelijk bestuurlijk arrangement tot stand gebracht?

De Rekenkamer zal nagaan in hoeverre eventuele financiële en bestuurlijk - organisatorische risico's vooraf zijn ondervangen door het opstellen van een deugdelijk bestuurlijk arrangement. Hierbij moet worden gedacht aan bijvoorbeeld een duidelijke taakomschrijving voor de verbonden partij en expliciete afspraken over het blikveld en regelmaat van verantwoordingsdocumenten.

3. Past het gemeentebestuur het bestuurlijk arrangement op adequate wijze toe?

De Rekenkamer verwacht dat het gemeentebestuur toeziet op naleving van het bestuurlijk arrangement en dat het gemeentebestuur bijstuurt indien dat niet het geval is.

4. Wat is de kwaliteit van de informatievoorziening naar de raad over verbonden partijen?

De Rekenkamer gaat ervan uit dat indien de raad kwalitatief goede verantwoordingsinformatie van het college ontvangt over verbonden partijen, de raad hiermee in staat is om haar controlerende en kaderstellende rol goed te vervullen. Daarom zal de Rekenkamer deze informatievoorziening beoordelen.

Per deelvraag heeft de rekenkamer normen geformuleerd. Dit normenkader is opgenomen als bijlage (bijlage 1).

Het onderzoek gaat uit van het onderstaande model met vier onderscheiden processtappen voor raad en college (gemeentebestuur) in de aansturing van verbonden partijen.

stap 1:

de raad stelt kaders ten aanzien van verbonden partijen door vaststelling van een nota verbonden partijen (of vergelijkbare documenten) en een paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting.

stap 2:

het college richt een bestuurlijk arrangement in per verbonden partij. Het bestuurlijk arrangement is een schriftelijk vastgelegde set afspraken ten aanzien van verantwoording en sturing en de toezichtfunctie van de gemeente. Deze afspraken moeten passen binnen de door de raad gestelde kaders.

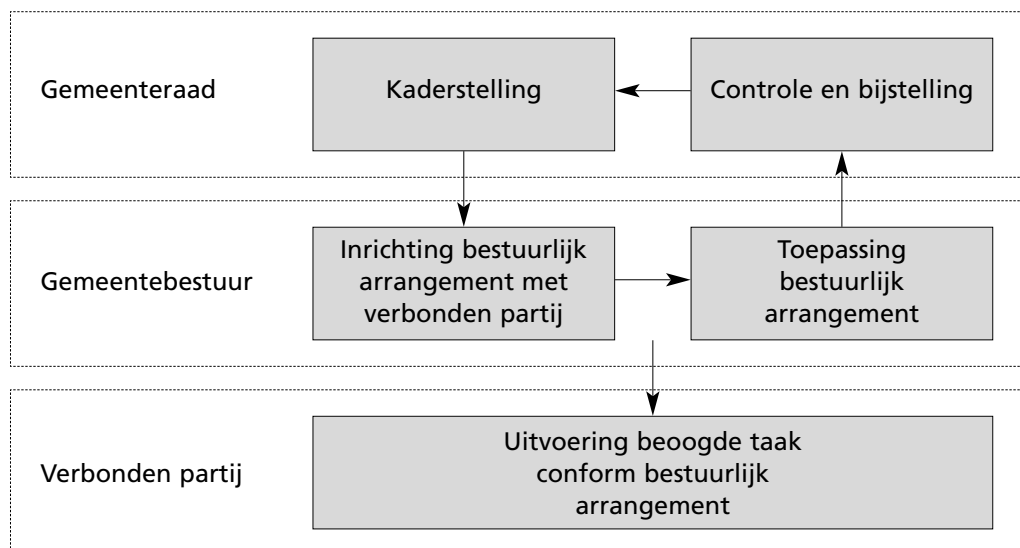
stap 3:

het college past het bestuurlijk arrangement toe in het verkeer met de verbonden partij.

stap 4:

de raad controleert op basis van verantwoordingsinformatie van het college of de toepassing van het instrument verbonden partij goed verloopt en geschiedt conform de gestelde kaders.

Figuur 1.2 Overzicht van vier processtappen in aansturing van verbonden partijen

1.5

Afbakening

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft de volgende omschrijving voor een verbonden partij: "...een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft."

Financieel belang: Er is sprake van een 'verbonden partij' als de gemeente geen verhaal heeft als de partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld als de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat dan om overdrachten (subsidiës).

Bestuurlijk belang: Er is sprake van een 'verbonden partij' als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt.

Verbonden partijen kennen verschillende juridische verschijningsvormen. Het belangrijkste onderscheid is dat tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het voornamelijk om gemeenschappelijke regelingen. Bij privaatrechtelijke participaties gaat het om onder meer vennootschappen en stichtingen. In het onderzoek zullen zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke vormen van verbonden partijen worden betrokken.

1.6

Gehanteerde onderzoeks aanpak en fasering

In het onderzoek is vooral gebruik gemaakt van documentenanalyse, van analyse van procedures en systemen en van interviews. Het onderzoek is opgedeeld in acht fasen die hieronder worden toegelicht.

Fase 1: opstellen van normenkader

Allereerst is een normenset gemaakt aan de hand waarvan de beschikbare beleidskaders voor verbonden partijen, de inrichting en toepassing van het bestuurlijk arrangement en de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie over verbonden partijen is getoetst.

Fase 2: inventariseren en beoordelen van beleidskaders voor verbonden partijen

In deze fase zijn de in de gemeente beschikbare beleidskaders voor verbonden partijen beschreven. Hiervan is ook een beoordeling gegeven op basis van het opgestelde normenkader. Beschikbare beleidskaders zijn in de ambtelijke organisatie opgevraagd en bestudeerd.

Fase 3: selectie van te onderzoeken verbonden partijen

In het onderzoek zijn drie verbonden partijen betrokken. Hierbij is een spreiding beoogd over publiek- en privaatrechtelijke vormen van verbonden partijen en over beleidsterreinen.

Fase 4: beoordeling van de inrichting en toepassing van het bestuurlijk arrangement bij geselecteerde verbonden partijen

In deze fase komen onderzoeksvragen 2 en 3 aan de orde. Is er per verbonden partij een deugdelijk bestuurlijk arrangement ingericht en past het gemeentebestuur dit arrangement op adequate wijze toe? Deze fase behelst de kern van de uitvoering van het onderzoek. Per geselecteerde verbonden partij zijn documenten bestudeerd en interviews met betrokken ambtenaren afgenomen. Er zijn drie verbonden partijen geselecteerd voor onderzoek.

Fase 5: rapportage van bevindingen

Op basis van de bevindingen uit het onderzoek is een nota van bevindingen opgesteld. Hierin staan de in het onderzoek geconstateerde feiten.

Fase 6: ambtelijk wederhoor

De nota van bevindingen wordt ter verificatie aan betrokkenen toegestuurd. Op basis van de reacties wordt de nota van bevindingen eventueel aangepast.

Fase 7: bestuurlijk wederhoor

De aangepaste nota van bevindingen wordt aangevuld met conclusies en aanbevelingen en als conceptrapport aan het college gestuurd met het verzoek hier een bestuurlijke reactie op te geven.

Fase 8: eindrapportage en nazorg

Nadat het college een bestuurlijke reactie op het conceptrapport heeft gegeven, wordt mede op basis hiervan de eindrapportage opgemaakt. De bestuurlijke reactie wordt integraal opgenomen in de eindrapportage evenals een nawoord van de Rekenkamer.

Uitvoering onderzoek

Vanuit de Rekenkamer West Brabant vormen twee leden het projectteam van dit onderzoek. Zij zijn eindverantwoordelijk voor de voortgang van het onderzoeksrapport. De onderzoekers zijn door hen aangestuurd. De onderzoekers hebben voor een aantal zaken ondersteuning gehad van het ambtelijk secretariaat van de Rekenkamer. Taken hierbij waren het opvragen van stukken, plannen van interviews en bijdragen aan de communicatie na vaststelling van het rapport. De werkbelasting voor de ambtelijke organisatie van de gemeente heeft zich geconcentreerd op de griffie en de stafafdeling (eenheid Sturing en Control) behorend bij het Directieteam. Het ging hierbij met name om het opvragen van stukken en het afleggen van interviews.

2

Kwaliteit algemeen beleidskader

2.1

Inleiding

Dit hoofdstuk staat in het teken van de eerste onderzoeksvraag; de beoordeling van de kwaliteit van de beleidskaders voor verbonden partijen die in en door de gemeente Oosterhout worden gehanteerd. De Rekenkamer verwacht in algemene zin dat er uit het beleidskader een visie op de meerwaarde van verbonden partijen voor de realisatie van gemeentelijke doelstellingen is en dat verschillende soorten risico's in de relatie met verbonden partijen onderkend worden. Om tot een weloverwogen oordeel over de kwaliteit van het beleidskader te komen, heeft de rekenkamer de volgende normen vastgesteld:

- De raad heeft vastgesteld welke de kaders zijn voor het gemeentelijke beleid inzake verbonden partijen.
- Het beleidskader biedt voldoende handvatten voor de afweging van financiële en bestuurlijke voor- en nadelen van deelnemen aan een verbonden partij en voor de afweging van meerwaarde in termen van kwaliteit en effectiviteit van de beleidsuitvoering.
- Het beleidskader biedt daarnaast voldoende handvatten voor de beoordeling of de financiële, bestuurlijke, kwaliteits- en effectiviteitsrisico's bij deelnemen aan een verbonden partij beheersbaar zijn.
- Er zijn tussen raad en college duidelijke afspraken gemaakt over de rolverdeling bij de uitvoering en evaluatie van het voor verbonden partijen geformuleerde beleid.
- Bij individuele beslissingen over het al dan niet deelnemen aan een verbonden partij, heeft het beleidskader het besluitvormingsproces dienaangaande gestructureerd en van argumentatie voorzien.
- De raad evalueert het beleidskader op gezette tijden en stelt het zonodig bij.

Na samenvatting van de relevante informatie in paragraaf 2.2 en 2.3, worden in paragraaf 2.4 de bevindingen afgezet tegen de normen en maakt de rekenkamer de tussenbalans op voor deze deelvraag in het onderzoek.

2.2

Documenten en proces

De gemeente Oosterhout werd in de jaren vóór 2004 naar eigen zeggen regelmatig en in een laat stadium geconfronteerd met ongewenste beleidsmatige en - financiële risico's bij verbonden partijen (met name de GGD en het Regionaal Indicatie-Organ). De gemeente besloot daarom in 2004 een Nota verbonden partijen op te stellen. Datzelfde jaar is de Nota verbonden partijen door de gemeenteraad van Oosterhout vastgesteld. Bij de behandeling van de nota Verbonden partijen gaf de raad aan een vinger aan de pols te willen houden bij gemeenschappelijke regelingen.

Nota verbonden partijen

De gemeente Oosterhout wilde een gezamenlijke nota Verbonden partijen met gemeenten uit West- en Midden-Brabant opstellen. Op ambtelijk niveau is bij verschillende gemeenten intensief meegewerkt aan dit initiatief. Op bestuurlijk niveau daarentegen is de nota Verbonden partijen slechts ten dele geslaagd. Sommige gemeenten (zoals Etten Leur) hebben de nota integraal vastgesteld. Andere gemeenten (zoals Roosendaal en Bergen op Zoom) hebben voor een andere benadering van verbonden partijen gekozen.

De gemeente Oosterhout heeft de eigen besturingsfilosofie ten aanzien van verbonden partijen in de Nota verbonden partijen uitgewerkt. De basisgedachte is dat een

verbonden partij wordt gezien als verlengd lokaal bestuur. Dit betekent in hoofdlijnen, dat zolang een verbonden partij binnen de financiële en beleidsmatige kaders opereert, er vanuit de gemeente vertrouwen is richting die verbonden partij. Zolang het vertrouwen niet wordt beschaamd, is er geen aanleiding om bij te sturen. Bij nieuw beleid of nieuwe producten dient een verbonden partij duidelijk te onderbouwen wat de beoogde opbrengsten en de kosten daarvan zijn. Hierop is een aparte besluitvormingsprocedure van toepassing (hierop wordt onder paragraaf 2.3.b nader ingegaan).

Voor de gemeente Oosterhout hebben de jaren 2005 en 2006 in het teken gestaan van implementatie van de uitgangspunten uit de nota.

2.3

Opzet

In de documenten gericht op verbonden partijen dient in ieder geval aandacht te zijn voor zes aspecten, die hieronder achtereenvolgens voor de gemeente Oosterhout worden behandeld.

- a. *Uitgangspunten voor verbonden partijen als instrument voor gemeentelijk beleid.*
- b. *Rolverdeling tussen raad en college van B&W*
- c. *Uitgangspunten voor aansturing*
- d. *Evaluatie van het kader*
- e. *Eisen aan de lijst van verbonden partijen*
- f. *Paragraaf verbonden partijen*

2.3.a

- a. *Uitgangspunten voor verbonden partijen als instrument voor gemeentelijk beleid.*

De nota Verbonden partijen heeft een instrumenteel karakter en bevat veel ontwikkelingsrichtingen. In mindere mate worden in de nota 'harde' afspraken vastgelegd voor de omgang met verbonden partijen.

De nota bevat geen richtlijnen of voorschriften voor een gestructureerd besluitvormingsproces over deelname aan verbonden partijen. De kaders zijn meer gericht op uitvoering van gemeentelijke taken door een verbonden partij nadat het besluit tot deelname is genomen.

Ten aanzien van aspecten als cultuur, bestuur, organisatie en financiën doet de nota richtinggevende uitspraken. Soms zijn deze vrij abstract geformuleerd, bijvoorbeeld inzake 'cultuur':

"De individuele gemeenten moeten in hun houding en gedrag een positieve uitstraling hebben richting alle andere partners. Het besef moet er zijn en ook worden uitgedragen dat alle partijen elkaar nodig hebben, waardoor niet de individuele partijen afzonderlijk, maar ook de verbonden partij zélf er beter van wordt".

Op andere punten worden concretere uitspraken gedaan, bijvoorbeeld:

- Elke verbonden partij dient per definitie professioneel geleid te worden; dit betekent dat er sprake is van een eigen directie en dat het samenwerkingsverband niet wordt geleid door politieke bestuurders.
- Per verbonden partij (regeling) wordt vanuit de ambtelijke organisatie van de gemeente een accountmanager aangesteld. Deze levert de inhoudelijke, financiële en beleidsmatige ondersteuning aan alle belanghebbende partijen. De informatiestromen binnen individuele gemeenten dienen per definitie via de accountmanager te lopen.
- Een verbonden partij mag van de individuele gemeenten een gemeentelijke bijdrage verwachten die jaarlijks groeit of daalt met de (te verwachten) volumegroei of daling van het gemeentefonds.

2.3.b

b. Rolverdeling tussen raad en college van B&W

In de nota wordt niet specifiek op de beoogde rolverdeling tussen raad en college ingegaan. Over de rol van de gemeenteraad wordt in het kader van de financiële sturing opgemerkt dat:

- Gemeenteraden geen producten uit de P&C cyclus van de verbonden partij mogen vaststellen (met name begroting en jaarrekening). Ze mogen wel 'kennismemen van' en 'een mening geven over' deze producten
- Gemeenteraden een besluit dienen te nemen over het door de verbonden partijen ingediende nieuw beleid (in financiële zin). Dit nieuw beleid dient al dan niet te worden vastgesteld.

Hieruit is af te leiden dat de reguliere sturing ten aanzien van verbonden partijen als een aangelegenheid van het college wordt gezien en dat de raad met name de kaders stelt ten aanzien van beleidswijzigingen respectievelijk nieuw beleid van verbonden partijen.

2.3.c

c. Uitgangspunten voor aansturing

De uitgangspunten voor aansturing op bestuurlijk niveau zijn:

- Een verbonden partij dient per definitie professioneel geleid te worden. Hiermee wordt bedoeld dat een verbonden partij wordt geleid door een eigen directie en niet door politieke bestuurders.
- Per samenwerkingsverband zijn de individuele gemeenten vrij om te kiezen hoe ze hun bestuurlijke vertegenwoordiging (de invulling van de klant- en eigenaarrol) inrichten. De klantrol en eigenaarrol worden in de nota uitgewerkt ("wat houden deze rollen in?"). Er worden wel voor- en nadelen geschetst van de variant 'gescheiden invulling klant- en eigenaarrol' en de variant één portefeuillehouder als klant én eigenaar'. Als voordeel van de laatste variant wordt bijvoorbeeld gezien dat er binnen de ambtelijke organisatie één bestuurlijk aanspreekpunt is en dat in de eigenaarrol meer materiedeskundigheid bestaat die wordt gevoed vanuit het optreden in de klantrol.
- De vertegenwoordiging vanuit de gemeenten in het dagelijks bestuur en/of algemeen bestuur dient per definitie invulling te geven aan de rol van eigenaar van de verbonden partij. De beoogde taken en bevoegdheden van het algemeen en dagelijks bestuur zijn in het document geschetst als 'mogelijke uitgangspunten'. De nota stelt dat de taken en bevoegdheden van het algemeen en dagelijks bestuur per regeling schriftelijk dienen te zijn vastgelegd. Voor de specifieke bestuurlijke invulling van de klantrol vanuit deelnemende gemeenten worden geen aanwijzingen geformuleerd.

De uitgangspunten die de Nota verbonden partijen stelt ten aanzien van de beoogde aansturing van verbonden partijen op ambtelijk niveau zijn:

- Per verbonden partij wordt een functie van accountmanager ingevoerd. Deze functionaris is diegene die inhoudelijke, financiële en beleidsmatige ondersteuning biedt aan alle belanghebbende partijen. In een bijlage bij de Nota is voor de gemeente Oosterhout ook per verbonden partij een accountmanager benoemd. Hierbij is klantrol en eigenaarrol juist in één persoon verenigd, zodat voor portefeuillehouder en het college duidelijk is wie de betrokken dossierambtenaar is.
- De informatiestromen binnen individuele gemeenten dienen per definitie via de accountmanager te lopen. Met betrekking tot deze stukkenstroom en daarmee samenhangende besluitvormingsprocedures dient door de accountmanager een aantal stappen te worden doorlopen, zoals: overleg met relevante afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie, het formuleren van een voorstel met een gemeentelijk standpunt en het overleg met verantwoordelijke wethouder(s).

Panels

In de nota Verbonden partijen wordt ook het instrument 'panels' genoemd. Het betreft werkgroepen bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende gemeenten, die zich richten op het beoordelen en de advisering ten aanzien van de kwaliteit van diverse P&C documenten vanuit de verbonden partij. De panelvorming als instrument is in de gemeente Oosterhout niet verder uitgewerkt¹.

2.3.d

d. Evaluatie van het kader

De Nota verbonden partijen voorziet niet in concrete voorstellen voor periodieke evaluatie van nut en noodzaak van deelname aan verbonden partijen of herijking van de gekozen samenwerkingsvorm.

2.3.e

e. Eisen aan de lijst van verbonden partijen

De raad geeft geen richtlijnen voor de indeling en het informatiegehalte van de lijst van verbonden partijen. De paragraaf verbonden partijen wordt jaarlijks aan de hand van een format ingevuld. Het format is de afgelopen jaren op onderdelen veranderd, zoals in onderstaande tabel is weergegeven.

2.3.f

f. Paragraaf verbonden partijen

In de programmabegroting is een paragraaf verbonden partijen opgenomen. Hierin wordt verwezen naar de stand van zaken omtrent de implementatie van de Nota verbonden partijen en wordt toegelicht welke informatie in de lijst verbonden partijen in de bijlage bij de programmabegroting is opgenomen.

Figuur 2.1 Onderdelen format lijst verbonden partijen in de jaarlijkse programmabegroting

	formats	2005	2006	2007*
naam verbonden partij		x	x	x
aantal deelnemers		x	x	x
centrumgemeente / vestigingsplaats		x		
werkgebied		x		
doelstelling		x	x	x
reden waarom gemeente deelneemt		x		
overzicht activiteiten / prestaties		x	x	
wijze waarop bestuurlijk belang is georganiseerd		x	x	x
financieel belang		x	x	x
financiële status			x	x
uittredingsbepalingen				
risico's				
ontwikkelingen				x
procedure begroting				x

*Hierbij is gebruik gemaakt van een voorlopig format dat voorafgaand aan het verschijnen van de programmabegroting 2007 ter beschikking is gesteld

¹ Dit instrument is in de nota verbonden partijen opgenomen op initiatief van de gemeenten Roosendaal en Bergen op Zoom.

2.4

Om de kwaliteit van het beleidskader voor verbonden partijen te kunnen bepalen, heeft de rekenkamer vooraf normen vastgesteld (zie paragraaf 2.1). Het volgende beeld ontstaat als de bevindingen uit voorgaande paragrafen tegen deze normen worden afgezet:

Figuur 2.2

Normen	Bevindingen Oosterhout
Raad stelt kaders voor gemeentelijk beleid vast.	Raad stelt vast en geeft daarbij aan vinger aan de pols te willen houden.
Beleidskader leent zich voor afweging van voordelen en nadelen en van meerwaarde.	Beleidskader biedt hiervoor weinig concrete handvatten.
Beleidskader leent zich voor inschatting en beheersing van risico's.	Beleidskader biedt hiervoor weinig concrete handvatten.
Afspraken over uitvoering en evaluatie van beleid.	Beleidskader bevat afspraken over uitvoering en procedure bij nieuw beleid, maar geen richtlijnen voor periodieke evaluatie.
Beleidskader stuurt en onderbouwt besluitvorming.	Beleidskader was bij aanvang onderzochte verbonden partijen nog niet van toepassing.
Raad evalueert beleidskader en stelt zonodig bij.	Niet geconstateerd

Gezien het bovenstaande overzicht is de conclusie van de Rekenkamer West-Brabant inzake de kwaliteit van het Oosterhoutse beleidskader voor verbonden partijen niet onverdeeld positief. Volgens de Rekenkamer ontbreken concrete handvatten waarmee raad en college een in de tijd consistente bestuurlijke afweging voor deelname aan nieuwe verbonden partijen kan worden gemaakt en waarmee een gedegen risico-inschatting van verbonden partijen gewaarborgd is. De nota Verbonden partijen biedt wel een duidelijke procedure voor de omgang met nieuw beleid van verbonden partijen, maar voorziet niet in periodieke evaluatie van (het functioneren van) verbonden partijen.

3

Deugdelijkheid van het bestuurlijk arrangement

3.1

Inleiding

De Rekenkamer gaat er van uit dat het college per verbonden partij een specifiek bestuurlijk arrangement heeft vastgesteld. Waar het beleidskader voor verbonden partijen in beginsel voor alle partijen geldt waar de gemeente zich mee heeft verbonden of wil verbonden, is dit bestuurlijk arrangement specifiek toegesneden op een bepaalde verbonden partij. Het bestuurlijk arrangement is in beginsel een schriftelijk vastgelegde set afspraken ten aanzien van verantwoording en sturing en de toezichtfunctie van de gemeente. Deze afspraken moeten passen binnen de door de raad gestelde kaders voor de gemeente per verbonden partij.

In dit hoofdstuk gaat de Rekenkamer na in hoeverre eventuele financiële, bestuurlijke, kwaliteits- en effectiviteitsrisico's vooraf zijn ondervangen door het opstellen van een deugdelijk bestuurlijk arrangement. Aan de orde komen onder meer de taakomschrijving voor de verbonden partijen en de expliciete afspraken over de invalshoek en de regelmaat van de verantwoordingsdocumenten.

Om tot een weloverwogen oordeel over de deugdelijkheid van het bestuurlijke arrangement bij drie geselecteerde verbonden partijen te komen, heeft de Rekenkamer de volgende normen vastgesteld:

- Van geval tot geval neemt de raad op basis van door het college verstrekte informatie een beslissing of er sprake is van een publiek belang en maakt de raad een afweging of deelnemen aan de verbonden partij substantiële voordelen met zich meebrengt ten opzichte van andere instrumenten.
- Van geval tot geval vindt een analyse en beoordeling van de financiële, bestuurlijke, kwaliteits- en effectiviteitsrisico's voor de uitvoering van de publieke taak plaats.
- Van geval tot geval worden tussen gemeente en verbonden partijen meerjarige afspraken gemaakt over de te leveren prestaties, bedrijfsvoering, voortgangsbewaking, kwaliteitsbewaking en de informatie-voorziening over een en ander.
- Daarnaast worden afspraken gemaakt over beïnvloedingsmogelijkheden door de gemeente, zoals in ieder geval:
 - de bevoegdheden van het bestuur van de verbonden partij waaraan de gemeente deelneemt
 - de beslissingen die het bestuur dient voor te leggen aan de deelnemende gemeente(n)
 - de mogelijkheden tot en voorwaarden voor beëindiging van de deelneming.
- De gemeente evalueert op gezette tijden het bestuurlijke arrangement dat met de verbonden partij is.

Na samenvatting van de relevante informatie in paragraaf 3.2 t/m 3.6, worden in paragraaf 3.7 de bevindingen afgezet tegen de normen en maakt de Rekenkamer de tussenbalans op voor deze deelvraag in het onderzoek.

3.2

Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg (GROGZ)

Algemene informatie GROGZ

De GR OGZ is een gemeenschappelijke regeling van achttien Brabantse gemeenten die is opgericht ten behoeve van de openbare gezondheidszorg. Het is een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam, gevestigd te Breda.

De GROGZ heeft tot doel bij te dragen aan de voorbereiding van en uitvoering te geven aan het beleid van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg in het algemeen en de collectieve preventie alsmede aan de uitvoering van de geneeskundige hulpverlening bij rampen als onderdelen daarvan in het bijzonder (bron: regeling, na 3e wijziging.) De GGD is het uitvoerings-orgaan van de gemeenschappelijke regeling.

De GGD is met inachtneming van het bepaalde in de wet collectieve preventie volksgezondheid en andere relevante wetgeving op het terrein van de openbare gezondheidszorg, belast met:

- Het adviseren van de gemeenten bij de voorbereiding van een lokaal volksgezondheidsbeleid;
- Het uitvoeren van de gemeentelijke volksgezondheidsstaken, overeenkomstig een vast te stellen bedrijfsplan
- Het afsluiten van contracten, die de dienstverlening met andere instanties op het terrein van de volksgezondheid regelen.

De GGD West-Brabant beschikt over een formatie (peildatum ultimo 2005) van 198,9 fte (vast en tijdelijk) personeel. De achttien gemeenten gezamenlijk dragen € 10,3 miljoen bij aan de GGD in 2007.

Belangrijke wijzigingen

Per 1 januari 2005 zijn de activiteiten van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) overgenomen door het Provinciaal Bureau Jeugdzorg. De meeste medewerkers van het AMK waren toen nog in dienst van de GROGZ en werden gedetacheerd bij Bureau Jeugdzorg. In de loop van 2005 zijn de meeste medewerkers overgegaan naar het Bureau Jeugdzorg. Een deel is nog in dienst bij de GROGZ. Voorlopig blijft het AMK nog gehuisvest binnen de GGD. De GGD verleent enkele ondersteunende diensten aan het Bureau Jeugdzorg.

De Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) Midden en West-Brabant, onderdeel van de GHORZ, maakt vanaf 1 januari 2005 deel uit van de gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio Midden en West-Brabant. Tot 1 januari 2005 maakt de GHOR deel uit van de gemeenschappelijke regeling GROGZ. Alle activa en passiva van de GHOR zijn overgedragen aan de Veiligheidsregio. De personeelsleden van de GHOR blijven in dienst van de GROGZ en ook de secundaire dienstverlening (huisvesting, automatisering, personeelszaken en financiën) blijft plaatsvinden door de GROGZ.

De Regionale Ambulancevoorziening (RAV) maakte tot medio 2005 ook deel uit van de GROGZ, maar is toen een afzonderlijke gemeenschappelijke regeling geworden. Met het vaststellen van deze regeling voor de ambulancevoorziening werd een nieuwe RAV Midden-West Noord-Brabant ingesteld, die als werkgebied twee politieregio's omvat, hetgeen tot schaalvoordelen zou moeten leiden.

Aan deze wijziging is mogelijkwijs een financieel risico voor de 'eigenaren' van de GROGZ verbonden. Voor ambulancepersoneel bestond voorheen een specifieke uitstroombepaling. Onduidelijk is of die regeling gehandhaafd blijft of wordt vervangen door een andere, meer generieke regeling voor gezondheidszorgwerkers. Als de oorspronkelijke regeling van kracht blijft, drukt het financiële gewicht van de regeling op de begroting van de GROGZ die daar vooralsnog geen voorziening voor heeft getroffen.

Afweging van de Raad

Deze gemeenschappelijke regeling bestaat al tientallen jaren. De rol die de toenmalige raad heeft gespeeld, valt buiten de reikwijdte van dit onderzoek. Wel is geconstateerd dat in de afgelopen jaren de raad zich soms actief heeft gemengd in de discussie over de doelstellingen en resultaten van de dienstverlening door de GROGZ en het gevoerde financieel beleid van de GROGZ.

Inrichting bestuurlijk arrangement

Binnen de GROGZ-regeling worden twee bestuursorganen onderscheiden:

- a. *Het Algemeen Bestuur*
- b. *Het Dagelijks Bestuur*

Algemeen Bestuur

In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de raad van elke deelnemende gemeente in ieder geval uit het college van B&W een lid voor het algemeen bestuur aanwijst. Daarnaast kan de raad uit zijn midden een extra lid in het algemeen bestuur aanwijzen.

Het AB heeft in de vergadering van 26 januari 2006 de volgende documenten vastgesteld:

- Een organisatieverordening
- Een financiële- en controleverordening en
- Een nota waardering en afschrijving vaste activa.

Daarnaast heeft het AB besloten de accountant op te dragen bij de controle van de jaarrekening 2005 de rechtmatigheidscontrole al toe te passen.

Uit documenten en interviews heeft de Rekenkamer het beeld gekregen dat het afgelopen jaar er vanuit het AB bestuur van de gemeenschappelijke regeling veel initiatieven zijn genomen om de opzet van de periodieke informatievoorziening in begrotingen en jaarrekeningen te verbeteren.

Het AB geeft de raden, colleges van B&W en burgemeesters van de deelnemende gemeenten desgewenst alle inlichtingen, mits dit niet in strijd is met het openbaar belang.

Dagelijks Bestuur

Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit de voorzitter en twee leden door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen. Daarnaast zitten twee onafhankelijke leden in het DB. Deze zijn geen lid van het AB of het bestuur van de deelnemende gemeenten. Deze leden worden aangewezen op grond van hun bijzondere deskundigheid op het terrein van de openbare gezondheidszorg en/of deskundigheid op het terrein van de financiën en bedrijfsvoering. Met aanwijzing van deze onafhankelijke leden wordt beoogd te voorzien in de noodzakelijk geachte deskundigheid en bestuurlijke continuïteit.

Aan het DB behoren in het kader van de regeling alle bevoegdheden met uitzondering van de specifieke bevoegdheden van het algemeen bestuur toe. Het DB is onder meer belast met het jaarlijks vaststellen van de algemene begrotingsrichtlijnen, het doen uitvoeren van de controle op het geldelijk beheer en de financiële administratie alsmede het doen instellen van een onderzoek naar de deugdelijkheid van de jaarrekening door de accountant.

Het dagelijks bestuur kan bevoegdheden mandateren aan de directie van de GGD door dit vast te leggen in het directiestatuut. Dat is gebeurd.

Het AB geeft de raden, colleges van B&W en burgemeesters van de deelnemende gemeenten desgewenst alle inlichtingen, mits dit niet in strijd is met het openbaar belang. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn aan het Algemeen Bestuur verantwoording schuldig.

Bedrijfsplan

In de regeling is vastgelegd dat met ingang van 1 januari 2005 eens in de vier jaar een bedrijfsplan wordt opgesteld. Dit bedrijfsplan beschrijft het meerjarig takenpakket van de GROGZ. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- basistaken: taken die de gemeenten wettelijk verplicht zijn af te nemen of die de gezamenlijke gemeenten collectief wensen af te nemen;
- aanvullende en/of intekentaken: taken die deelnemende gemeenten aanvullend kunnen afnemen op grond van bilaterale afspraken tussen een gemeente en de GGD.

Takenpakket

De basistaken liggen in het bedrijfsplan voor vier jaar vast. Wijziging van deze taken is pas mogelijk bij een volgend bedrijfsplan. De aanvullende taken worden in het bedrijfsplan zodanig beschreven dat de deelnemende gemeenten in staat zijn op basis van deze "offerte" te besluiten tot afname op contractbasis. De looptijd van een contract inzake afname van aanvullende taken is een kalenderjaar en wordt telkens stilzwijgend verlengd. De opzegtermijn voor een contract is een jaar.

Evaluatiefunctie

Het dagelijks bestuur kan, teneinde de omvang en kwaliteit van de dienstverlening van de GGD te inventariseren, klantenpanels instellen. Deze geven advies over de omvang en kwaliteit van de dienstverlening aan de directie van de GGD. Voorgeschreven is dat in ieder geval een klantenpanel wordt ingesteld ten behoeve van de dienstverlening aan de deelnemende gemeenten. Dit klantenpanel is samengesteld uit portefeuillehouders volksgezondheid van de deelnemende gemeenten. Het panel functioneert voor de intergemeentelijke beleidsafstemming tevens als portefeuillehoudersoverleg volksgezondheid.

3.3

N.V. Rewin

Algemene informatie N.V. Rewin

In 1990 is Rewin West-Brabant ontstaan uit een fusie tussen het R.W.I. Regio Breda N.V. en het R.W.I. Regio Westelijk Noord-Brabant N.V. Deze heeft in de periode 1990-1995 bestaan als een samenwerkingsverband van twee N.V.'s. In 1996 zijn ook de twee N.V.'s samengevoegd tot één N.V. Rewin.

De doelstelling van de N.V. is "het versterken van de sociaal economische structuur en het bevorderen van de werkgelegenheid in West-Brabant".

De formatie van Rewin bedraagt ongeveer 8,5 fte. De financiële bijdrage vanuit de gemeente Oosterhout bedroeg in 2005 € 897.000,-.

Afweging van de Raad

In het voorstel voor de vorming en financiering van de N.V. Rewin West-Brabant (maart 1996) worden duidelijke motieven voor de gekozen samenwerkingsvorm genoemd. Van de vorming van een N.V. op één lokatie wordt een krachtiger en efficiëntere organisatie verwacht. Meer specifiek worden de volgende voordelen genoemd:

- Verbetering beschikbare expertise van de organisatie
- Een meer eenduidige presentatie naar de markt (geen uitleg meer nodig over twee N.V.'s)
- Eén raad van commissarissen en één aandeelhoudersvergadering scheelt in afstemming tussen directie en bestuur
- Besparingen in de huisvestingskosten door huisvesting op één lokatie
- De verschillen in financieringswijze verdwijnen door de invoering van een bijdrage per inwoner voor alle inwoners van West-Brabant.

Hoewel de motieven voor de gekozen samenwerkingsvorm in het voorstel uit maart 1996 duidelijk zijn aangegeven, is op basis van de ter beschikking gestelde dossiers niet bekend in hoeverre deze motieven ook aan de raad van Oosterhout zijn voorgelegd. Hierdoor is niet bekend in hoeverre de raad een gedegen afweging voor de gekozen samenwerkingsvorm heeft kunnen maken.

Inrichting bestuurlijk arrangement

Taken en verantwoordelijkheden raad van commissarissen en algemene vergadering van aandeelhouders

De organisatie van N.V. Rewin is neergelegd in de statuten. De vennootschap heeft een eigen professionele directie en een raad van commissarissen (RvC). Beide worden door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd (AvA) en bestaan uit 1 of meer leden. Commissarissen worden voor een termijn van vier jaar benoemd. De RvC kan de directeur ontslaan.

De directie is belast met het besturen van de vennootschap. Voor een aantal besluiten heeft de directie voorafgaand goedkeuring nodig van de RvC (bijvoorbeeld bij het kopen van onroerende goederen, het aangaan van kredietovereenkomsten, het aanstellen van personeel) bron statuten).

De RvC is belast met het houden van toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Hij staat de directie en de AvA met raad ter zijde. Iedere commissaris brengt 1 stem uit. Elk aandeel geeft recht op het uitbrengen van 1 stem. De gemeente Oosterhout is zowel in de raad van commissarissen (door de wethouder Economische Zaken) als in de aandeelhoudersvergadering (door de wethouder Financiën) vertegenwoordigd.

Planning en control cyclus

Jaarlijks legt REWIN in een productplan vast wat ze in een jaar gaat doen. De systematiek van het werken met productplannen is nergens vastgelegd. De productplannen stroomlijnen de belangen van enerzijds de bedrijven (vertegenwoordigd in Kamers van Koophandel) en de grote gemeenten en de kleinere deelnemende gemeenten. In een bijlage bij het productplan geeft REWIN specifiek aan hoe zij functioneert als verbonden partij. Deze bijlage wordt vanaf 2005 bij het productplan gevoegd. Deze bijlage is een uitvloeisel van de nota Verbonden partijen. Deze nota maakte voor REWIN duidelijk wat in de hoedanigheid van verbonden partij door de gemeente Oosterhout van REWIN werd verwacht.

Over de realisatie van de voorgenomen activiteiten wordt verantwoord door middel van een halfjaar-verslag en een jaarverslag. Het halfjaar-verslag bevat alleen een activiteitenverantwoording; het jaar-verslag bevat een directieverslag (verantwoording op activiteiten/prestatie-niveau) en een financieel verslag met accountantsverklaring. Het financieel verslag is op hoofdlijnen. Een uitgebreid financieel verslag gaat alleen naar de aandeelhouders.

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Algemene informatie KCV

De Gemeenschappelijke Regeling Kleinschalig Collectief Vervoer is een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam. Het is een samenwerkingsverband van achttien Brabantse gemeenten en de provincie Noord-Brabant op het gebied van collectief vraaggericht vervoer.

Er is 3,55 fte werkzaam bij het bureau KCV. Sinds 2004 bestaat het bureau als gemeenschappelijke regeling in de huidige vorm, een openbaar lichaam. Vanaf het begin in 1999 tot 2004 was er sprake van een "lichte" gemeenschappelijke regeling. Een eigen rechtspersoon was uiteindelijk wel nodig voor KCV omdat het Bureau KCV als opdrachtgever contracten afsluit en hiervoor een rechtspersoon vereist is.

De gemeenschappelijke regeling beoogt te voorzien in de mobiliteitsbehoefte voor sociale doeleinden van mensen met een functiebeperking en ouderen door middel van het ontwikkelen, realiseren en in stand houden van een kwalitatief goed, sociaal veilig en voor de klant betaalbaar collectief vervoerssysteem.

De taken van het bureau KCV richten zich met name op het verstrekken van informatie aan gebruikers van het collectief vervoer, klachtenafhandeling en kwaliteitsbewaking, productontwikkeling en het namens de gemeenten afsluiten, onderhouden en bewaken van vervoersovereenkomsten.

Groeiende rol van de provincie in de gemeenschappelijke regeling

In de loop der tijd heeft de provincie een steeds belangrijkere rol in het samenwerkingsverband gekregen. Vanaf 2000 vervulde de provincie als openbaar vervoersautoriteit, en aanvrager/ontvanger van OV-subsidie, al een belangrijke rol zonder formeel deelnemer te zijn. Vanaf 2002 was deze rol al enigszins geformaliseerd met de ondertekening van het convenant "Op weg naar collectief vraag-afhankelijk vervoer in West-Brabant". Vanaf 2004 is de gemeenschappelijke regeling ook aangepast op deelname van de provincie aan de regeling.

Afweging van de Raad

De gemeenteraden hebben een duidelijke afweging gemaakt om samen te werken in de gemeenschappelijke regeling voor het kleinschalig collectief vervoer.

Het doel van de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling is ook in de nieuwe regeling expliciet omschreven. Het dient een meervoudig doel:

Doel van instelling openbaar lichaam:

"(...)

- Om de zorg, die elke gemeente zelf heeft voor het sociale en recreatieve vervoer van mensen die beperkingen ondervinden bij het verplaatsen buitenshuis, in gezamenlijkheid doelmatig en effectief te organiseren en te realiseren. Hiertoe wordt een vervoerssysteem in stand gehouden met de gezamenlijke intentie dit systeem te optimaliseren.
 - Om de zorg in het algemeen voor de bereikbaarheid en leefbaarheid binnen het verzorgingsgebied in afstemming en intensieve samenwerking verder vorm te geven door een systeem van collectief vraagafhankelijk vervoer.
 - Om de verdere ontwikkelingen van het kleinschalig collectief vervoer af te stemmen met de ontwikkelingen binnen het gehele collectieve personenvervoer, in overleg met andere zich daarmee bezighoudende bestuurlijke overlegtafels."
(gemeenschappelijke regeling KCV West-Brabant 2004, artikel 2.2)
-

Inrichting bestuurlijk arrangement

De kaders voor het functioneren van het bureau KCV worden gevormd door:

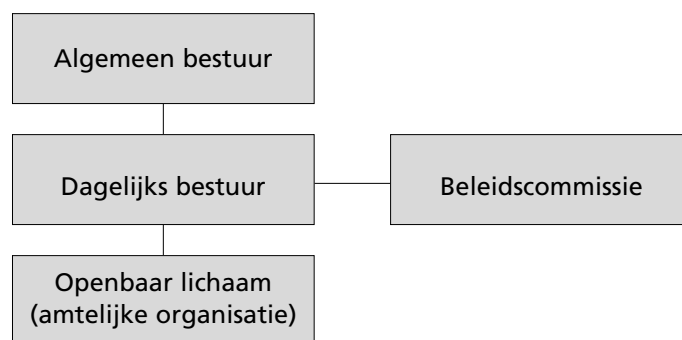
- De gemeenschappelijke regeling
- Het convenant "Op weg naar collectief vraagafhankelijk vervoer in West-Brabant" (2002)
- Het vervoerscontract met het regiebedrijf PZN
- De jaarlijkse begrotingen
- (Partiele) beleidsstukken (bijvoorbeeld over kostenbeheersing, oneigenlijk gebruik, toetsingskader CVV-reserves, toegankelijk OV)

In de bovenstaande kaders zijn onder meer afspraken gemaakt ten aanzien van:

- de afbakening van onderlinge taken en bevoegdheden;
- de opzet van de P&C cyclus,
- toetreding, uittreding, wijziging en opheffing en;
- evaluatie van de regeling.

Afbakening taken en verantwoordelijkheden

Figuur 3.1 De organisatie van de gemeenschappelijke regeling kleinschalig openbaar vervoer

In het onderstaande worden de taken en bevoegdheden van de afzonderlijke organen geschetst.

Algemeen Bestuur

Algemeen Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders welke worden aangewezen door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten en door de Gedeputeerde Staten van de provincie. Vanuit het college van B&W van Oosterhout is de portefeuillehouder Verkeer & Vervoer momenteel vertegenwoordigd. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter en een vice-voorzitter aan. De portefeuillehouder uit Oosterhout is tevens voorzitter van het Algemeen Bestuur.

Het Algemeen Bestuur stelt de kaders vast waarbinnen de uitvoering van de taken moet plaatsvinden. Het neemt voorts alle beslissingen voor zover die niet gemandateerd zijn.

De stemverdeling binnen het Algemeen Bestuur is als volgt geregeld: Gemeenten krijgen per 20.000 inwoners één stem. De provincie Noord-Brabant heeft evenveel stemmen als de grootste gemeente.

Met een inwoneraantal van circa 53.000 heeft de gemeente Oosterhout 3 van de 53 stemmen. Het Algemeen Bestuur besluit bij gewone meerderheid van stemmen.

In enkele gevallen gelden afwijkende stemprocedures: zo heeft de provincie alleen een adviserende stem bij voorstellen over het vervoer in het kader van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg).

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de voorzitter van het Algemeen Bestuur en minimaal 2 tot maximaal 4 leden uit zijn midden; het Algemeen Bestuur wijst de leden van het Dagelijks Bestuur aan en verdeelt de werkzaamheden onder elkaar. Het Dagelijks Bestuur heeft tot taak de vergaderingen en de besluitvorming van het Algemeen Bestuur voor te bereiden en de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam aan te sturen.

Beleidscommissie

Het Dagelijks Bestuur wordt ondersteund door een ambtelijke beleidscommissie, onder voorzitterschap van het hoofd van de ambtelijke organisatie. De beleidscommissie adviseert als regel over alle voorstellen van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur betreffende de hoofdlijnen van beleid en beheer.

De bedoeling is dat de commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten, bij voorkeur met een goede verdeling van expertise op de gebieden Wvg, Verkeer en Vervoer en Ouderenbeleid. Naast vertegenwoordigers van de deelnemers aan de regeling kunnen ook externen aan de commissie worden toegevoegd, zoals gebruikersgroepen en externe partijen met beleidsinhoudelijke deskundigheid of deskundigheid op bijvoorbeeld bedrijfseconomisch en juridisch gebied.

Overigens is de gemeente Oosterhout momenteel in de praktijk tijdelijk niet vertegenwoordigd in de beleidscommissie.²

Openbaar lichaam

Het openbaar lichaam kent een ambtelijke organisatie. Het hoofd van deze organisatie is tevens de secretaris van het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Het personeel van de ambtelijke organisatie is in dienst van de gastgemeente (in casu: de gemeente Breda).

De taken en bevoegdheden van het openbaar lichaam "beheer en ontwikkeling kleinschalig collectief vervoer West-Brabant" worden in artikel 3 van de regeling behandeld en zijn in vier categorieën onder te verdelen:

- Taken en bevoegdheden met betrekking tot het beheer van de vervoersovereenkomsten (zoals informatieverstrekking aan gebruikers van het vervoerssysteem, algemene promotie en voorlichting aan het publiek, maar ook het toezicht op een correcte uitvoering van de vervoersovereenkomsten)
- Taken en bevoegdheden die voortvloeien uit het convenant "Op weg naar CVV in West-Brabant" (zoals de besluitvorming over de inzet van middelen die door deelnemers ter beschikking zijn gesteld aan het openbaar lichaam voor de vervulling van haar taken, het voeren van overleg ten behoeve van beleidsafstemming tussen deelnemers onderling en met externe betrokkenen en de productontwikkeling ten aanzien van het bestaande vervoerssysteem).
- Taken en bevoegdheden voortvloeiend uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (met name het opstellen van de begroting en de jaarrekening)
- De intekentaken die door één of meerdere deelnemers zijn opgedragen.

² De ambtenaar die voorheen vanuit Oosterhout zitting had in de commissie is sinds enige tijd niet meer werkzaam bij de gemeente en er is nog geen nieuwe vertegenwoordiger vanuit de ambtelijke organisatie aangewezen.

Opzet P&C cyclus

Ten aanzien van de begroting en jaarstukken zijn in de gemeenschappelijke regeling voorschriften opgenomen voor het opstellen en de beoogde behandeling van deze documenten. Daarbij zijn de rollen van de gemeenten, het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur omschreven. Ook zijn concrete tijdsbepalingen genoemd voor de behandeling van de planning en control documenten.

De gemeenschappelijke regeling KCV beschikt voorts over een controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening.

Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

In de gemeenschappelijke regeling zijn ook de procedures voor toetreding en uittreding van gemeenten expliciet geregeld, evenals de procedure voor wijziging en opheffing van de regeling.

Evaluatiebepaling

In de regeling uit 2004 is expliciet opgenomen dat de deelnemers de regeling uiterlijk drie jaar na aanvang heroverwegen. Hoe deze heroverweging zal plaatsvinden wordt niet verder uitgewerkt, wel waarover deze in ieder geval moet gaan:

- de wederzijdse verantwoordelijkheden van de deelnemers
- de effectiviteit, organisatie en waarde voor de deelnemers
- de relatie tussen collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) en het overige openbaar vervoer.

De regeling stelt dat op grond van deze heroverweging elk van de deelnemers kan besluiten zijn deelname als dan niet voort te zetten of voorstellen te doen tot wijziging van de regeling of tot beëindiging van de regeling. De opgenomen voorschriften uit de regeling over uittreding, wijziging en opheffing zijn op dat moment onverkort van toepassing.

3.5

Bevindingen en conclusies

Om de deugdelijkheid van het bestuurlijke arrangement per verbonden partij te kunnen bepalen, heeft de Rekenkamer vooraf normen vastgesteld (zie paragraaf 3.1). Het volgende beeld ontstaat als de bevindingen uit voorgaande paragrafen tegen deze normen worden afgezet (zie figuur 3.2).

Over het algemeen voldoen de onderzochte bestuurlijke arrangementen op de meeste toetspunten. Bij NV Rewin is de systematiek van het werken met jaarlijks productplannen echter niet schriftelijk vastgelegd; hier is sprake van een ontstane werkwijze. Formeel gezien is hierdoor het bestuurlijk arrangement niet sluitend. Verder is bij twee van de drie onderzochte partijen geen evaluatiebepaling in het bestuurlijk arrangement opgenomen, die gemeenten dwingt kritisch te blijven op de kwaliteit van deelname aan een verbonden partij. Het niet opnemen van een dergelijke bepaling wil echter niet zeggen dat dergelijke evaluaties ook niet plaatsvinden. Bij Rewin is wel een evaluatie uitgevoerd naar de wenselijkheid van de NV Rewin als afzonderlijke verbonden partij.

Hoewel het algemeen beleidskader (de nota Verbonden partijen) dus op de in het onderzoek gestelde normen niet altijd voldeed (zo werd in het vorige hoofdstuk geconstateerd), blijkt dat de bestuurlijke arrangementen per onderzochte verbonden partij over het algemeen sluitend zijn.

Figuur 3.2

Normen	Bevindingen GR OGZ	Bevindingen NV Rewin	Bevindingen GR KCV
Raad weegt publiek belang en meerwaarde van deze verbonden partij af	Na initiële beslissing tot deelname aan verbonden partij, vindt in de praktijk geen afweging meer plaats; wel is door de raad nog het functioneren in afgelopen jaren bediscussieerd	Na initiële beslissing tot deelname aan verbonden partij, vindt in de praktijk geen afweging meer plaats	Ja, gemeenteraad heeft op basis van aangevoerde argumenten ingestemd met gemeenschappelijke regeling.
Analyse en beoordeling van risico's voor uitvoering van publieke taak	Heeft plaatsgevonden naar aanleiding van budgettaire en personele problemen	Dit is niet vastgesteld op basis van beschikbare informatie.	In aanloop naar huidige regeling zijn risico's van de oude en nieuwe regeling afgewogen.
Meerjarige afspraken over prestaties, bewaking van kwaliteit en voortgang enz.	Vierjarig bedrijfsplan voor basistaken. Aanvullende taken via jaarlijks contract	Product(jaarplan) en (half)jaar-rapportages	Regeling bevat voorschriften voor begrotingen en jaarstukken.
Borging van beïnvloedingsmogelijkheden voor de gemeente	In regeling vastgelegd: gemeente heeft zitting in algemeen bestuur	Statutair vastgelegd: gemeente is aandeelhouder	In regeling vastgelegd: gemeente heeft zitting in algemeen bestuur
Regelmatige evaluatie van bestuurlijke arrangement	Niet aangetroffen	Is niet in bestuurlijk arrangement opgenomen. (toch is er recent een evaluatie verricht)	Expliciete bepaling over evaluatie en heroverweging in gemeenschappelijke regeling opgenomen.

4 Toepassing van het bestuurlijk arrangement

4.1 Inleiding

De Rekenkamer wil zich er niet alleen van vergewissen dat het beleid en de verbintenissen tussen gemeente en verbonden partijen zorgvuldig op papier zijn gezet, maar ook en vooral of de algemene en specifieke afspraken door de gemeente worden vertaald in dagelijks handelen met betrekking tot de verbonden partij. De Rekenkamer vindt dat uit de dagelijkse omgang van de gemeente met de verbonden partij moet blijken of dat wat op schrift is gesteld inderdaad werkt. De "hoe werkt het met de verbonden partij getroffen bestuurlijke arrangement in de praktijk"-vraag staat centraal in dit hoofdstuk. Nu was het voor de Rekenkamer niet mogelijk om de activiteiten van de gemeente in het dagelijkse verkeer met verbonden partijen van dag tot dag te volgen. Om voor de hand liggende redenen kan de vraag niet anders dan globaal worden beantwoord. Om tot een globaal maar onderbouwd oordeel over de adequate toepassing van bestuurlijke arrangementen te komen, heeft de Rekenkamer de volgende normen vastgesteld:

- De gemeente laat zich regelmatig en op deugdelijke wijze informeren over tenminste de prestaties, de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de taakuitvoering door de verbonden partij.
- De gemeente beoordeelt op basis van deze informatie of de verbonden partij de financiële en bestuurlijke afspraken naleeft en de overeengekomen kwaliteit en prestaties inderdaad levert. Op basis van deze beoordeling beslist de gemeente of zij haar mogelijkheden tot beïnvloeding van de verbonden partij benut of niet.
- In die gevallen waarin de gemeente haar invloed op het reilen en zeilen van de verbonden partij heeft uitgeoefend, heeft dit dan geleid tot verbetering van de prestaties, de bedrijfsvoering en/of de kwaliteit van de taakuitvoering.

Na samenvatting van de relevante informatie in paragraaf 4.2, 4.3 en 4.4, worden in paragraaf 4.5. de bevindingen afgezet tegen bovenstaande normen en maakt de Rekenkamer de tussenbalans op voor deze deelvraag in het onderzoek

4.2 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg (GROGZ)

Sturing vanuit de bestuurlijke vertegenwoordiging in de GR OGZ

Uit interviews komt het beeld naar voren dat bij de GR OGZ (na een incident met een zeer laat signaal van financiële problematiek in 2002) de aansturing vanuit het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur langzaam verbetert. De gemeente Oosterhout is bestuurlijk zowel in het Dagelijks Bestuur als in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd. De loco-burgemeester zit (namens de middelgrote West-Brabantse gemeenten) in het Dagelijks Bestuur. De portefeuillehouder Volksgezondheid zit in het Algemeen Bestuur.

Ambtelijke ondersteuning

De ambtelijke ondersteuning door de contactambtenaar is over het algemeen volledig gericht op het Algemeen Bestuur en niet op het Dagelijks Bestuur. In het verleden (onder meer in 2002) is vanuit de gemeentelijke organisatie ook ad hoc ondersteuning geleverd aan het Dagelijks Bestuur.

Ter voorbereiding van de vergadering van het Algemeen Bestuur van de GROGZ (3 tot 4 maal per jaar), vindt voorafgaand altijd een ambtenarenoverleg Volksgezondheid en een portefeuillehouders-overleg Volksgezondheid plaats. Bij het ambtenarenoverleg is per deelnemende gemeente een betrokken ambtenaar vertegenwoordigd. De vergadering

wordt voorgezeten door het hoofd Beleidsadviesgroep van de GR OGZ en ook de directeur van de GR OGZ is hierbij aanwezig.

Twee keer per jaar heeft de portefeuillehouder Volksgezondheid van Oosterhout een voortgangsoverleg met de directie van de GROGZ. Deze 'maatwerkgesprekken' zijn bij uitstek momenten waarop de gemeente kan bijsturen. In deze gesprekken wordt zowel ingegaan op de kwaliteit van de dienstverlening ten aanzien van de basistaken die de GROGZ uitvoert als op eventuele aanvullende diensten die de gemeente bij de GROGZ wil afnemen.

In de praktijk beperkt de sturing vanuit de individuele gemeente zich met name tot de maatwerk-gesprekken. Hier komen de specifieke wensen van gemeenten aan de orde. Ook bij het bedrijfsplan wordt door de gemeenten gezamenlijk gestuurd op het beoogde productenpakket. Het bedrijfsplan wordt echter maar eens in de vier jaar herijkt.

Beheersing via de planning en control cyclus

Inhoudelijk gezien hebben de begrotingen en jaarstukken van de GR OGZ de afgelopen jaren een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt.

Eind 2003 kwam op basis van overleg tussen GR OGZ en ambtenaren volksgezondheid van de gemeenten een nieuwe productenstructuur en -indeling tot stand. Met die structuur wordt met ingang van 1 januari 2005 gewerkt in de vorm van de producten-catalogus 2005-2008. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen categorie I en categorie II producten.

Categorie I - producten vormen het basispakket. Hiervoor zijn vanaf de begroting 2004 outputindicatoren geformuleerd, waardoor enigszins een koppeling gelegd kan worden tussen middelen en prestaties. Ter illustratie worden voor de categorieën vaccinaties en bevolkingsonderzoek borstkanker de opgenomen outputindicatoren weergegeven:

Vaccinaties:

- Aantal opgeroepen jeugdigen
- Aantal gevaccineerde jeugdigen
- opkomstpercentage

Bevolkingsonderzoek borstkanker:

- Aantal uitgenodigde vrouwen
 - Aantal onderzoeken
 - Opkomstpercentage
 - Aantal geanonimiseerde rapportages over uitgevoerde onderzoeken
-

Wat betreft de tijdige aanlevering van planning en controldocumenten bij de gemeente, is in het verleden de sturing vanuit Oosterhout ten aanzien van begrotingen en jaarrekeningen van GR OGZ nog wel eens gefrustreerd geweest door de late aanlevering hiervan door het Algemeen Bestuur en door de wens van het college om vanwege financiële perikelen uitgebreid naar de begroting te kijken. Vanuit de GR OGZ werd het probleem van niet tijdige oplevering van documenten toendertijd erkend.

Vanaf 2006 is de aanlevering van (ontwerp) begrotingen, gewijzigde begrotingen en tussen-rapportages bij deelnemende gemeenten steeds tijdig.

De contactambtenaar laat wel de betrokken financieel adviseur van afdeling Sturing & Control vanuit het oogpunt van financieel beheer en bedrijfsvoering naar de jaarlijkse begroting en rekening van de GROGZ meekijken.

Toezicht door audit en evaluatie

De directie van de GROGZ heeft onlangs het verbeterplan "GGD op Koers" geëvalueerd. Ook heeft de directie na een periode van organisatorische verandering een audit laten uitvoeren door een extern bureau (Twijjnstra Gudde, 2006). Beide rapporten bevatten informatie over voortgang van veranderingsprocessen, realisatie van doeleinden, kwaliteitsverbeteringen enzovoorts. Die rapporten zijn toegankelijk voor bestuursleden van de verbonden partij, die daardoor worden geïnformeerd over taakuitvoering en bedrijfsvoering. De rapporten zijn ook aan de gemeenteraad verstuurd.

Toezicht moet ook worden vormgegeven door het recent ingestelde klantenforum. Eind 2004 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van een klantenforum GGD West-Brabant. Doel van dit klantenforum is om periodiek inzichtelijk te maken wat klantgroepen van de dienstverlening van de GGD vinden en welke verbeteringen in dienstverlening gewenst zijn. In oktober 2005 is hiertoe een startconferentie georganiseerd waarbij vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten werden uitgenodigd mee te denken over de ontwikkeling van dit forum.

Het klantenforum is nog in ontwikkeling en zou een adviserende rol richting de directie van de GGD moeten krijgen ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit van de GGD-producten. Het forum bestaat uit vaste vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten.

4.3

N.V. Rewin

Gemeentelijke beleidskaders

De beleidsmatige kaders voor het REWIN zijn gelegen in de nota Economisch Beleid 2004-2009. Verschillende thema's die in deze nota genoemd worden zijn ook doorvertaald in de plannen van REWIN.

Sturen

Op bestuurlijk niveau is de gemeente Oosterhout zowel in de raad van commissarissen als in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd.

De wethouder Economische Zaken zit in de Raad van Commissarissen. De wethouder Financiën zit in de aandeelhoudersvergadering. Beide vervullen in deze gremia in de praktijk een eigenaarsrol. De wethouder Economische Zaken vervult daarnaast materieel de klantrol. Maar feitelijk is er geen duidelijke afspraak vastgelegd over de invulling van klantrol en eigenaarsrol op bestuurlijk niveau bij Rewin.

Op ambtelijk niveau is een contactambtenaar aangewezen voor het onderhouden van contacten met Rewin en de ondersteuning van het gemeentebestuur ten aanzien van deze verbonden partij. De contactambtenaar vervult zowel een klant- als eigenaarrol.

In 2003 en 2004 werd vanuit de gemeente Oosterhout actief gestuurd op de wens om meer producten bij Rewin 'à la carte' af te nemen. De wens was niet alleen aan REWIN gericht maar ook aan het samenwerkingsverband Sociaal Economische Samenwerking (SES). Deze partijen hebben daarop aangegeven dat meer maatwerk zonder meer budget niet mogelijk werd geacht, tenzij er zou worden gesneden in de standaard uit te voeren taken.

Het idee daarbij was dat REWIN voor de grotere gemeenten juist rendement kan leveren door de 'standaard' dienstverlening. De gerealiseerde prestaties op dit punt (bijvoorbeeld aantal nieuwe bedrijven die zich binnen de gemeentegrenzen vestigen) worden in het jaarverslag duidelijk opgenomen. Bij kleinere gemeenten is het moeilijker om grote bedrijven van buiten de regio binnen te halen; daarom worden voor deze gemeenten specifieke activiteiten verricht die aansluiten bij de specifieke behoeften van de gemeente.

De discussie is binnen de gemeente Oosterhout later weer wat weggeëbd, zo bleek uit interviews. Bij Rewin heeft het verzoek vanuit Oosterhout enige tijd tot lichte zorgen geleid. Men was even bang dat Oosterhout zichzelf op afstand zou plaatsen van de overige deelnemende gemeenten in de intergemeentelijke samenwerking.

In de nota Economisch Beleid 2004-2009 is binnen de gemeente Oosterhout als discussiepunt ook opgenomen of en hoe de gemeente moest inzetten op meer à la carte dienstverlening. Echter, de raad heeft dit discussiepunt bij de behandeling van de nota nooit opgepakt en de nota meteen vastgesteld.

Beheersen

De productplannen bieden een goed inzicht in beoogde prestaties per gemeente (bijvoorbeeld het aantal nieuwe bedrijven dat zich binnen de gemeentegrenzen vestigt) en de bijdrage die daar per gemeente tegenover staat. Ook vanuit de ambtelijke organisatie in Oosterhout wordt aangegeven dat de productplannen een goed aangrijpingspunt voor sturing zijn.

De financiering van de achttien aangesloten gemeenten verloopt via Sociaal Economisch Samenwerkingsverband (SES). Het SES is een ander (meer beleidsontwikkeland) intergemeentelijk samenwerkingsverband op economisch gebied. Om te voorkomen dat jaarlijks met achttien gemeenten moet worden onderhandeld, verloopt de financiering via SES.

Vanuit de gemeente wordt deze financiële constructie enigszins moeizaam gevonden. De gemeente financiert dus indirect (gemeente financiert SES; SES financiert REWIN). Dit wil financiële sturing in de praktijk nog wel eens bemoeilijken. Soms is de verhouding tussen SES en REWIN in de praktijk ook nog wel eens onduidelijk. Beide samenwerkingsverbanden zijn actief op het terrein van economische structuurversterking en willen zich profileren.

Toezicht houden

Eens in de vier jaar (sinds circa 12 jaar geleden) wordt het functioneren van REWIN geëvalueerd. Bij deze evaluatie is sprake van zowel ambtelijke als bestuurlijke betrokkenheid vanuit de gemeenten. Een extern bureau verricht het evaluatieonderzoek. Dit onderzoek wordt ook in het productplan aangekondigd. Het onderzoek is sterk gericht op klanttevredenheid op de diverse producten uit het productplan van REWIN.

Daarnaast is begin 2006 een onderzoek opgeleverd onder de noemer "Samenwerkingsvormen (SES/REWIN) in West-Brabant onder een bestuurlijke loupe". In dit onderzoek is gekeken naar de verhouding tussen SES en REWIN en is bezien of wijzigingen in de organisatiestructuren gewenst zijn met het oog op optimale verwezenlijking van de economische ambities van de regio. Op basis van het onderzoek wordt de conclusie getrokken dat samenvoeging van SES en Rewin ongewenst is.

Verder wordt vanaf medio 2004 ieder kwartaal vanuit Rewin en werkconferentie georganiseerd met bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van alle deelnemende gemeenten. Dit initiatief is nergens vastgelegd, maar spontaan gegroeid. Deze conferenties dienen om voortgang te bespreken, maar vooral ook om actuele ontwikkelingen te signaleren en te delen.

4.4

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Sturing

De wethouder die zitting heeft in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling KCV, vervult daarin de rol van voorzitter. Hiermee is hij tevens voorzitter van het dagelijks bestuur. Hierdoor is vanuit de gemeente Oosterhout sprake van een gedegen bestuurlijk inzicht in het 'reilen en zeilen' bij de gemeenschappelijke regeling. De betreffende wethouder vervult volgens betrokken ambtenaren een 'actief sturende' rol. De portefeuillehouder verkeer en vervoer neemt namens Oosterhout deel aan het Algemeen Bestuur. Sinds de laatste gemeenteraadsverkiezingen (maart 2006) is de portefeuillehouder van Oosterhout door het Algemeen Bestuur tot voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur benoemd.

Op ambtelijk niveau was er tot voor kort een vaste contactambtenaar Verkeer en Vervoer aan wie vanuit Bureau KCV ook alle besluitvormingsdocumenten worden toegestuurd (begrotingen en jaar-rekeningen). Deze contactambtenaar is sinds kort echter niet meer werkzaam bij de gemeente. Op het moment dat het onderzoek werd uitgevoerd, was nog onduidelijk is wie nu de vaste contactpersoon is.

Specifiek voor de welzijnskant (de uitvoering van de vervoerstaken vanuit de Wet Voorzieningen Gehandicapten en straks de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling) heeft bureau KCV een ander contactpersoon binnen de gemeente Oosterhout; een ambtenaar vanuit de afdeling Zorg en Werk. Er is over de uitvoering van de vervoerstaken uit de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) ook een periodiek WVG-coördinatoren-overleg. De gemeente Oosterhout is hierbij echter structureel afwezig.

Op dit moment wordt in Oosterhout overwogen om een experiment met gratis OV uit te voeren. Een voorstel hiervoor ligt momenteel bij het college. Het gaat om een proef voor 2 jaar in samenwerking met de provincie. Hoewel de consequenties voor KCV in het voorstel nog niet zijn uitgewerkt, heeft deze proef mogelijk in de toekomst ook gevolgen voor het KCV. De verwachte startdatum van het experiment is 1 mei 2007.

De functie van het KCV in het gehele veld van het openbaar vervoer wordt vanuit de gemeente Oosterhout vooral gezien als het bieden van maatwerk. Dit maatwerk wordt geboden door te focussen op het vervoer dat aansluit op de behoeften van bewoners van Oosterhout met een beperking.

Beheersen

De begrotingen van het KCV bieden de betrokken ambtenaren in Oosterhout naar eigen zeggen voldoende inzicht in de relatie tussen te leveren prestaties en de daarvoor beschikbaar te stellen gemeentelijke bijdrage en daarmee grip op het functioneren van bureau KCV. Deze 'grip' wordt versterkt door periodieke ambtelijke en bestuurlijke contacten die met bureau KCV worden onderhouden en door de maandelijkse prestatie-overzichten die vanuit bureau KCV worden opgestuurd. Hierin wordt gerapporteerd over indicatoren als aantallen actieve klanten, aantallen geboekte en uitgevoerde ritten, aantallen ingediende klachten (onderscheiden naar typen van klachten). Verder ontvangen deelnemende gemeenten financiële kwartaalrapportages en wordt ook per kwartaal de financiële prognose voor het volgende jaar geactualiseerd.

De gemeenteraad ontvangt jaarlijkse de ontwerpbegroting van het KCV. Vanuit de raad van Oosterhout komen de laatste jaren weinig bijzondere geluiden met betrekking tot deze documenten. Wel is vanuit de raad en het college enige jaren terug sterk ingezet op kostenbeheersing bij KCV, omdat (mede vanwege toenemende vraag naar collectief vraagafhankelijk vervoer) de kosten voor gemeenten fors dreigden te stijgen. Bureau KCV heeft hierop waar mogelijk bezuinigd. Ondertussen, zo wordt vanuit bureau KCV aangegeven, zijn de mogelijkheden om in overhead te bezuinigen uitgenut, en kan alleen nog worden bezuinigd door minder vervoersbewegingen te maken/ de gebruiksrechten van klanten te beperken.

Vanuit de gemeente is in 2004 ook actie ondernomen om de kosten van kleinschalig collectief vervoer beheersbaar te houden. Deze actie betrof een wijziging van de voorziening die vanuit de WVG werd geboden; de verlaging van het aantal 'vrije' ritzones van 21 naar 6. Hierbij is dus nadrukkelijk gesneden in het voorzieningenpakket aan de klanten. De kostenstijging was overigens grotendeels het gevolg van het 'succes' van de deeltaxi (sterke groei van het aantal gebruikers).

Op basis van periodieke monitorinformatie vanuit bureau KCV is overigens gebleken dat de verlaging van het aantal ritzones slechts een zeer beperkt negatief effect heeft gehad in de zin van afnemend aantal gebruikers.

Toezicht op taakuitvoering

Jaarlijks voert bureau KCV een kwaliteitsmeting uit in de vorm van een klanttevredenheidsonderzoek. Aan de uitkomsten van dit onderzoek is voor de vervoerder ook een beloning of een sanctie verbonden door middel van een bonus/malus-regeling.

Ook worden periodiek metingen gedaan op diverse indicatoren zoals aantal ritten, aantal klacht-meldingen en aantal tijdige ritten.

Tenslotte worden regelmatig specifieke onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken worden deels door het bureau KCV bekostigd en deels door de vervoerder zelf. Recent vond een dergelijk onderzoek plaats naar de veiligheid van (m.n. rolstoel-)vervoer.

Als aanvullende kwaliteitswaarborg beschikt de gemeenschappelijke regeling ook over een zogenaamde beleidscommissie. Deze commissie adviseert het KCV op eventuele bijsturing van de vervoerder / het oplossen van eventuele knelpunten in de uitvoering van het vervoerscontract.

In de commissie hebben ambtenaren uit de diverse deelnemende gemeenten zitting. Vanuit Oosterhout nam altijd de contactambtenaar voor KCV deel. Tot 2004 hadden ook enkele vertegenwoordigers van belangenorganisaties zitting in de beleidscommissie. Vanaf 2004 zijn deze echter georganiseerd in een reizigersoverleg Deeltaxi West-Brabant. Dit overleg heeft een informeel adviserende taak en komt circa tweemaal per jaar bijeen.

4.5

Bevindingen en conclusies

Om de kwaliteit van de toepassing van bestuurlijke arrangementen voor verbonden partijen te kunnen bepalen, heeft de Rekenkamer vooraf normen vastgesteld (zie paragraaf 4.1). Het volgende beeld ontstaat als de bevindingen uit voorgaande paragrafen tegen deze normen worden afgezet:

Figuur 4.1

Normen	Bevindingen GR OGZ	Bevindingen NV Rewin	Bevindingen GR KCV
Gemeente ontvangt deugdelijke informatie over prestaties, kwaliteit, bedrijfsvoering e.d.	Gemeente ontvangt inzichtelijke jaarplannen en jaarverslagen stukken, geen aanwijzingen dat de hierin opgenomen informatie ondeugdelijk is.	Gemeente ontvangt inzichtelijke productplannen en jaarstukken; geen aanwijzingen dat de hierin opgenomen informatie ondeugdelijk is.	Gemeente ontvangt de formele stukken en maandelijks prestatie-overzichten, geen aanwijzingen dat deze informatie ondeugdelijk is.

Figuur 4.1 [vervolg]

Normen	Bevindingen GR OGZ	Bevindingen NV Rewin	Bevindingen GR KCV
Gemeente beoordeelt verstrekte informatie en intervenueert indien nodig	Mogelijkheden tot bijsturing beperkt. Bedrijfsplan wordt maar eens in de vier jaar opgesteld.	Ja, gemeente heeft afgelopen jaren aangestuurd op meer maatwerk in de dienstverlening.	Ja, met name ook door centrale rol wethouder als voorzitter in het DB en AB.
Gemeentelijke interventies hebben geleid tot verbetering van kwaliteit, prestaties e.d.	Enige jaren geleden heeft interventie vanuit een aantal gemeenten geleid tot verbeteringen in financieel beheer en bedrijfsvoering. Verder niet aangetroffen.	Nee, er was bij andere gemeenten niet genoeg draagvlak om beoogde veranderingen (gericht op meer maatwerk) door te voeren.	Niet aangetroffen

Het valt op dat bij alle drie de verbonden partijen de contactambtenaren vrij positief zijn over de kwaliteit van de jaarplannen en jaarverslagen. In alle gevallen wordt een inzicht geboden in te leveren of geleverde prestaties en de gemeentelijke bijdrage die daarvoor wordt gevraagd. Daartoe wordt bij alle drie verbonden partijen gebruik gemaakt van prestatie-indicatoren die een vergelijking tussen jaren mogelijk maken. Er zijn bij geen van de drie verbonden partijen signalen geweest dat de opgenomen informatie in plannen en jaarverslagen de afgelopen jaren niet deugt. Doordat bij de GROGZ bedrijfsplannen worden opgesteld die voor vier jaar gelden, zijn hier minder voor de gemeente sturingsmomenten dan bij NV Rewin en de GR KCV.

Ten aanzien van de sturing laten de verbonden partijen een verschillend beeld zien. Bij de GROGZ was enige jaren terug sprake van effectieve sturing vanuit Oosterhout en andere deelnemende gemeenten vanwege geconstateerde financiële problematiek. Naar aanleiding hiervan zijn diverse verbeteracties in de afgelopen jaren doorgevoerd, die recentelijk zijn geëvalueerd. Bij de NV Rewin was ook sprake van sturing van de gemeente Oosterhout in de afgelopen jaren (sturing op meer maatwerk in dienstverlening van Rewin). Deze was echter niet effectief, omdat er bij andere deelnemende gemeenten niet voldoende draagvlak was voor de beoogde verandering. Bij KCV waren geen bijzondere voorbeelden van actieve sturing gevonden. Wel vervult de portefeuillehouder vanuit Oosterhout een actieve rol als voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Op grond van het beeld dat deze bevindingen tezamen vormen, komt de Rekenkamer tot de conclusie dat de gemeente gedegen informatie over prestaties en financiën van de in het onderzoek betrokken verbonden partijen ontvangt. De effectiviteit van de gemeentelijke sturing blijkt in ieder geval afhankelijk te zijn van het draagvlak tot (bij)sturing dat bij andere deelnemende gemeenten bestaat.

5 Informatievoorziening aan de raad

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk richt de Rekenkamer de schijnwerper op de informatievoorziening van het college aan de raad teneinde te beoordelen of de raad in staat wordt gesteld om haar kaderstellende en controlerende rol goed te vervullen. De normen die de Rekenkamer daarvoor heeft vastgesteld zijn:

-
- Het college informeert de raad conform de afspraken in het beleidskader regelmatig en op deugdelijke wijze over de uitvoering van het beleid inzake verbonden partijen
 - De programmabegroting bevat een overzicht en verantwoording van de verbonden partijen waaraan de gemeente deelneemt.
-

Na een schets van de voornaamste bevindingen in paragraaf 5.2, confronteert de Rekenkamer in paragraaf 5.3 deze bevindingen met de bovenstaande normen en maakt zij de tussenbalans op voor deze deelvraag in het onderzoek.

5.2 Informatievoorziening

De verplichte informatievoorziening aan de raad betreffende verbonden partijen is afhankelijk van het type verbonden partij. Formeel hoeft de raad de jaarverslagen van een N.V. bijvoorbeeld niet goed te keuren, over die van een gemeenschappelijke regeling kan ze wel haar bedenkingen kenbaar maken. De informatie die de programmabegrotingen 2006 en 2007 bevat over de in dit onderzoek onderzochte verbonden partijen zijn als bijlagen 4 en 5 in deze rapportage opgenomen.

GROGZ

De gemeenteraad ontvangt de jaarstukken en de begroting van de GROGZ. De stukken die de verantwoordelijke beleidsafdeling aan de raad voorlegt, zijn in de meeste gevallen voorzien van een advies om akkoord te gaan, wat in de regel gebeurt. Ten tijde van de problemen rondom de GROGZ was er een bredere discussie in de raad en werden er meerdere raadvragen gesteld. In het algemeen richten de vragen zich op de dienstverlenende kant van de GROGZ. Er zijn raadsleden die stukken aandachtig bestuderen en er is ook communicatie over en weer tussen college van B&W en de raad.

N.V. Rewin

De begroting en jaarstukken van Rewin worden gewoonlijk naar de gemeenteraad verstuurd. Dit is niet verplicht bij een NV. Soms (gemiddeld eenmaal per raadsperiode) licht de heer Nijskens een jaarverslag van Rewin toe aan de raad. Een frequentere toelichting richting gemeenteraad blijkt, mede gelet op het ontbreken van raadscommissievergaderingen, veelal niet mogelijk.

In de paragraaf verbonden partijen worden bijzondere ontwikkelingen of grote beleidsmatige of financiële afwijkingen over het Rewin vermeld. Het meest recente voorbeeld hiervan was een voorgestelde bezuiniging vanuit de gemeente in 2003.

Ten aanzien van de kaderstelling voor het economisch beleid (en de beoogde rol van Rewin hierin) was bij de behandeling van de nota Economisch Beleid 2004-2009 als discussiepunt voor de raad ook opgenomen of en hoe de gemeente moest inzetten op meer 'à la carte' dienstverlening. De raad heeft dit discussiepunt bij de behandeling van de nota echter niet opgepakt en de nota meteen vastgesteld.

KCV

De gemeenteraad ontvangt jaarlijkse de ontwerpbegroting van het KCV. Vanuit de raad van Oosterhout komen de laatste jaren weinig bijzondere geluiden op deze documenten. Wel is vanuit de raad en het college enige jaren terug sterk ingezet op kostenbeheersing bij KCV, omdat (mede vanwege toenemende vraag naar collectief vraagafhankelijk vervoer) de kosten voor gemeenten fors dreigden te stijgen. Bureau KCV heeft bezuinigingen in de overhead doorgevoerd.

De raad ontvangt tevens de jaarrekening en het jaarverslag van het KCV ter kennisname. Op basis van deze stukken heeft de raad de afgelopen jaren niet actief gestuurd. Wel wordt door een enkele fractie soms opgemerkt dat zij de kosten van het vervoer hoog vindt.

5.3

Bevindingen en conclusies

Om de kwaliteit van de informatievoorziening over verbonden partijen aan de raad te kunnen bepalen, heeft de Rekenkamer vooraf normen vastgesteld (zie paragraaf 5.1). Het volgende beeld ontstaat als de bevindingen uit voorgaande paragrafen tegen deze normen worden afgezet:

Figuur 5.1

Normen	Bevindingen GR OGZ	Bevindingen NV Rewin	Bevindingen GR KCV
Raad wordt regelmatig en deugdelijk door college geïnformeerd	B&W legt begroting en jaarstukken aan de raad voor.	B&W legt begroting en jaarstukken aan de raad voor.	B&W legt begroting en jaarstukken aan de raad voor.
De programmabegroting bevat overzicht en verantwoording inzake verbonden partijen	Programmabegroting bevat de verplichte informatie. De aspecten waarover wordt gerapporteerd veranderen per jaar.	Programmabegroting bevat de verplichte informatie. De aspecten waarover wordt gerapporteerd veranderen per jaar.	Programmabegroting bevat de verplichte informatie. De aspecten waarover wordt gerapporteerd veranderen per jaar.

Het college van B&W legt de jaarstukken en de begroting aan de raad voor, soms voorzien van een kanttekening.

De Rekenkamer vindt de kwaliteit van de informatie over verbonden partijen in de programmabegroting voor verbetering vatbaar. De programmabegroting bevat de doelstelling van de verbonden partij, verplichte financiële en budgettaire gegevens over verbonden partijen en geeft soms een bondige beschrijving van een belangrijk geachte ontwikkeling in de inrichting, de werkzaamheden en/of de resultaten.

Het valt echter op dat het gehanteerde format waarbinnen informatie per verbonden partij de afgelopen jaren steeds wijzigt. Hierdoor is het moeilijk om de ontwikkeling van een verbonden partij te volgen. Daarnaast hebben de opgenomen gegevens zelf ook slechts betrekking op het betreffende begrotingsjaar waardoor niet zichtbaar wordt of de verbonden partij stabiel is of zich in gunstige of ongunstige zin ontwikkelt. Van een verantwoording van het gemeentelijke beleid is dan ook geen sprake. De conclusie is dat programmabegroting weliswaar gegevens over verbonden partijen verstrekt, maar geen verantwoording over het gemeentelijke beleid aflegt.

Per saldo komt de Rekenkamer tot het oordeel dat het college de gemeenteraad regelmatig, en conform de wettelijke voorschriften informeert, maar dat de informatievoorziening in de paragraaf verbonden partijen (maar ook niet in de relevante beleidsprogramma's) nog niet zodanig is ingericht dat de raad inzicht wordt gegeven in de bijdrage van verbonden partijen aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

6

Conclusies en aanbevelingen

Naar het oordeel van de Rekenkamer West-Brabant is de nota Verbonden partijen als beleidskader voor de omgang met verbonden partijen van wisselende kwaliteit. Hoewel de nota relevante ontwikkelingsrichtingen schetst, ontbreken met name concrete handvatten voor een bestuurlijke afweging voor deelname aan nieuwe verbonden partijen en voor risico-inschatting van bestaande verbonden partijen.

Bij afzonderlijke verbonden partijen die in het onderzoek centraal hebben gestaan zijn de bestuurlijke arrangementen echter over het algemeen redelijk tot goed vormgegeven. Een expliciete evaluatiebepaling is echter niet altijd in het bestuurlijke arrangement opgenomen, wat overigens niet altijd betekent dat ook het bestuurlijk arrangement niet (incidenteel) wordt geëvalueerd. Met een evaluatiebepaling wordt echter op meer systematische wijze een periodieke heroverweging van het bestuurlijk arrangement gewaarborgd.

Aanbeveling

Voer periodiek (bijvoorbeeld tijdens elke nieuwe raadsperiode of eens in de zes jaar) in ieder geval een evaluatie uit naar het bestuurlijk arrangement met elk van de verbonden partijen. Schenk daarbij ook aandacht aan het maatschappelijke belang dat met deelname aan de specifieke verbonden partij wordt gediend en naar de maatschappelijke meerwaarde van de deelname. Leg de periodieke evaluatie vast in het bestuurlijke arrangement dat met de verbonden partij is of wordt getroffen.

De gemeente Oosterhout zelf is overwegend positief over de informatie die de verbonden partijen aan de gemeente verstrekken. De informatie bereikt de gemeente tegenwoordig tijdig en de informatie biedt inzicht in geleverde prestaties vanuit de verbonden partij en de omvang van de gemeentelijke bijdrage die daar tegenover staat. De sturing vanuit de gemeente Oosterhout op de verbonden partijen was soms, niet altijd effectief. De effectiviteit van de sturing hangt volgens de Rekenkamer voor een groot deel samen met het (eventueel gecreëerde) draagvlak bij andere aan de verbonden partij deelnemende gemeenten.

Aanbeveling

Zorg voor gedegen ambtelijke en/of bestuurlijke afstemming met overige deelnemende gemeenten in bestaande overlegvormen (bijvoorbeeld voorbereidend ambtelijk overleg, klantenpanels, beleidscommissies of periodieke werkconferenties) teneinde effectief ten aanzien van de verbonden partij te kunnen sturen. Verzeker op zijn minst dat elke belanghebbende gemeente bij het overleg vertegenwoordigd is.

Ten aanzien van de informatievoorziening over verbonden partijen aan de gemeenteraad in de paragraaf verbonden partijen concludeert de Rekenkamer West-Brabant dat de informatievoorziening formeel voldoet, maar dat deze nog ruimte voor verbetering biedt teneinde de raad optimaal in staat te stellen haar kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van verbonden partijen in te vullen. Momenteel wijzigen de formats per jaar en is ook geen informatie opgenomen over de beoogde of gerealiseerde bijdrage(n) van verbonden partijen aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Aanbeveling

Zorg dat vanaf de programmabegroting 2008 (in ieder geval vanaf 2008 tot en met 2010) de inrichting van de verantwoordingsrapportage in de paragraaf verbonden partijen voor meerdere jaren wordt gehandhaafd (in ieder geval tot en met 2010; het einde van de huidige raadsperiode). Dit verbetert het inzicht in de ontwikkeling van verbonden partijen in de tijd. Voeg daarnaast met ingang van de programmabegroting 2008 op hoofdlijnen ook informatie toe over de belangrijkste beoogde of gerealiseerde bijdrage(n) aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Dit hoeft niet per se in de paragraaf verbonden partijen, maar kan ook worden opgenomen in het relevante beleidsprogramma.

Bestuurlijke reactie College van B&W

Bestuurlijke reactie Rekenkamerrapport West-Brabant (2 januari 2007):

Geachte leden van de Rekenkamer West-Brabant,

De Rekenkamer West-Brabant heeft een onderzoek verricht naar Verbonden Partijen. Wij zijn verheugd met het gedegen onderzoek en willen de Rekenkamer hier dan ook mee complimenteren.

Uw conclusie dat het college het bestuurlijke arrangement op een redelijk tot goede manier heeft vormgegeven en toepast stemt ons tevreden. Maar zoals blijkt uit uw aanbevelingen blijven verbeteringen altijd mogelijk. Het college beschouwt uw aanbevelingen dan ook als de "slagroom op de taart" en gaat daarom hieronder in op de conclusies en aanbevelingen zoals in hoofdstuk zes van het Rekenkamerrapport staan verwoord.

Nota Verbonden Partijen als beleidskader

De Rekenkamer geeft terecht aan dat de reguliere sturing ten aanzien van Verbonden Partijen als een aangelegenheid van het college wordt gezien en dat de gemeenteraad kaders stelt (via met name de Nota Verbonden Partijen). Daarnaast stelt de gemeenteraad kaders ten aanzien van beleidswijzigingen en nieuw beleid van Verbonden Partijen (pagina 12 Rekenkamerrapport). De Rekenkamer constateert daarnaast dat de Nota Verbonden Partijen wisselend is van kwaliteit als beleidskader voor de omgang met Verbonden Partijen. In het beleidskader ontbreken, aldus de Rekenkamer, met name handvatten voor de gemeenteraad en het college om een in de tijd consistente afweging te maken voor deelname aan nieuwe Verbonden Partijen. Ditzelfde wordt door de Rekenkamer geconstateerd met betrekking tot evaluatiebepalingen van het bestuurlijke arrangement.

Volgens het college wordt, hoewel de Nota Verbonden Partijen hierover inderdaad geen voorschriften bevat, de besluitvorming bij het aangaan van nieuwe gemeenschappelijke regelingen in de praktijk voorafgegaan door een grondige analyse van meerwaarde, voor- en nadelen en een inschatting van beheersing en risico's. Terecht constateert de Rekenkamer bijvoorbeeld dat bij het aangaan van de gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer dit is gebeurd op basis van de aangevoerde argumenten, met daarbij aandacht voor de risico's.

Desalniettemin kan het college zich vinden in uw aanbeveling om de Nota Verbonden Partijen uit te breiden met een algemeen beleids- en afwegingskader voor het al dan niet participeren in Verbonden Partijen.

Het beleidskader (de Nota Verbonden Partijen) wordt elke vier jaar opnieuw vastgesteld. Dit volgt uit de Financiële verordening gemeente Oosterhout artikel 212 (Artikel 21). Het college zal dan ook in 2008 een nieuwe nota Verbonden Partijen aanbieden aan de gemeenteraad. Overeenkomstig de aanbeveling van de Rekenkamer zal hierin een algemeen beleids- en afwegingskader voor het al dan niet participeren in Verbonden Partijen zijn opgenomen.

Dit ligt anders voor de aanbeveling om naar alle gemeenschappelijke regelingen periodiek een evaluatie uit te voeren. Naar de mening van het college dient er een in de tijd voort durende evaluatie te bestaan naar het functioneren van Verbonden Partijen. Dit wordt volgens het college met name vormgegeven via de begrotingen en jaarrekeningen van de Verbonden Partijen en de Oosterhoutse programmabegroting (voornamelijk paragraaf Verbonden Partijen) en jaarrekening.

Het college lijkt het daarnaast niet zinvol om eenmaal in de vier jaar alle gemeenschappelijke regelingen ter discussie te stellen. Verschillende gemeenschappelijke regelingen zijn, al dan niet direct, op basis van wetgeving ontstaan (denk hierbij bijvoorbeeld aan de Veiligheidsregio en het GROGZ). Voor de overige gemeenschappelijke regelingen is in de praktijk reeds voorzien in evaluatiemomenten. Zo is bijvoorbeeld bij de gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer expliciet een evaluatiebepaling opgenomen. Hoewel er formeel geen evaluatiebepaling is opgenomen heeft ook naar NV Rewin een evaluatie plaatsgevonden. Ook de andere gemeenschappelijke regelingen worden regelmatig onder de loep genomen.

Deugdelijkheid en toepassing van het Bestuurlijk Arrangement

Het college is verheugd met de conclusie dat blijkt dat voor afzonderlijke Verbonden Partijen het zogenoemde bestuurlijke arrangement (set van afspraken t.a.v. verantwoording en toezichtfunctie van de gemeente) adequaat wordt toegepast. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het bestuurlijke arrangement formeel geringe verbetering behoeft (evacuatiebepaling), maar dat het college materieel op een juiste manier invulling geeft aan de reguliere sturing ten aanzien van Verbonden Partijen.

Informatie vanuit en sturing op Verbonden Partijen

Zowel vanuit de inhoud als van de zijde van bedrijfsvoering wordt vorm en inhoud gegeven aan sturing van en toezicht op Verbonden Partijen. De gemeente is in gemeenschappelijke regelingen vertegenwoordigd conform de, door de gemeenteraad aangewezen, bestuurlijke vertegenwoordiging. Leidraad hiervoor is de portefeuille verdeling geweest. Daarnaast zijn voor alle Verbonden Partijen contactambtenaren aangewezen die, overeenkomstig de Nota Verbonden Partijen, inhoudelijke, financiële en beleidsmatige ondersteuning bieden.

De conclusie van de Rekenkamer dat informatie tijdig wordt aangeboden en inzicht geeft in geleverde prestaties deelt het college. De communicatie tussen de gemeenschappelijke regelingen en de gemeente is de afgelopen jaren dan ook sterk verbeterd. Het in de Nota Verbonden Partijen genoemde accountmanagerschap heeft hieraan sterk bijgedragen.

Verder is met name bij GROGZ en NV Rewin getracht om tot verbeteringen van kwaliteit en prestaties te komen. Bij het GROGZ is deze interventie succesvol gebleken, terwijl bij NV Rewin onvoldoende draagvlak was bij andere deelnemende gemeenten. In de constatering dat de sturing op Verbonden Partijen een kwestie is die in gezamenlijkheid moet worden opgepakt kan het college zich dan ook volledig vinden.

Een voorbeeld hiervan is dat er de afgelopen jaren flink is geïnvesteerd in financiële beheersing. Gebleken is dat het in de praktijk lastig is om tot eensluidende regionale afspraken te komen voor financiële beheersing. Oosterhout blijft hierin met niet aflatende ijver een voortrekkersrol vervullen.

Bestuurlijke en ambtelijke afstemming

De aanbeveling om te komen tot gedegen ambtelijke en/of bestuurlijke afstemming met de overige deelnemende gemeenten in bestaande overleggremia wordt integraal overgenomen. In de praktijk wordt overigens reeds invulling gegeven aan ambtelijke en/of bestuurlijke afstemming, hieraan zal door het college blijvend aandacht worden besteed.

Informatievoorziening richting gemeenteraad

Het college deelt de conclusie dat de gemeenteraad regelmatig en conform de wettelijke voorschriften wordt geïnformeerd. Dit betekent dat aan de diverse voorschriften vanuit Besluit Begroting & verantwoording (BBV) op een adequate manier invulling wordt gegeven.

Het format van de programmabegroting 2007 zal voor de komende jaren leidend zijn voor de paragraaf Verbonden Partijen. De aanbeveling om deze verantwoordingsrapportage gedurende een aantal jaren te handhaven wordt dan ook overgenomen.

Daar waar echter verbeteringen in de paragraaf mogelijk blijken, zullen deze door het college worden doorgevoerd. In afzonderlijke beleidsprogramma's zullen evenzeer de bijdragen van Verbonden Partijen aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen meer worden geaccentueerd. Naar de mening van het college wordt daarmee verder voldaan aan de informatiebehoefte van de gemeenteraad.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT

Nawoord Rekenkamer West-Brabant

In het onderstaande nawoord komt de Rekenkamer West-Brabant kort terug op de bestuurlijke reactie van het college van B&W van de gemeente Oosterhout.

De Rekenkamer West-Brabant constateert tot haar genoegen dat het college de conclusies van de Rekenkamer onderschrijft en vrijwel alle aanbevelingen zal overnemen.

De gemeente Oosterhout ziet echter niet het nut in van de uitgebreide vierjaarlijkse evaluatie die de Rekenkamer voorstelt. In dit kader wijst het college op de paragraaf Verbonden partijen in de jaarlijkse programmabegroting. De Rekenkamer is echter van mening dat de in deze paragraaf opgenomen informatie geen evaluatief karakter heeft. Ook ziet de Rekenkamer in het feit dat sommige gemeenschappelijke regelingen op basis van wetgeving zijn ontstaan geen reden om niet periodiek stil te staan bij de meerwaarde van de bestaande gemeenschappelijke regeling. Niet alleen zou periodiek de vraag gesteld kunnen worden of (wettelijke) taakvervulling via een gemeenschappelijke regeling nog de meest wenselijke taakinvinging is, maar ook of en hoe de inrichting en het functioneren moet worden verbeterd. Dat bij verschillende regelingen al in deze evaluaties wordt voorzien, juicht de Rekenkamer overigens toe.

De Rekenkamer West-Brabant zal de vorderingen in de aansturing van verbonden partijen door de gemeente Oosterhout blijven volgen.

Bijlage 1 Normenkader

De Rekenkamer heeft per onderzoeksvraag specifieke normen vastgesteld. Deze normen vormen samen het beoordelingskader dat wordt gehanteerd om tot vier deelconclusies en tot een samenvattend eindoordeel te komen. De normen per onderzoeksvraag zijn:

1. Wat is de kwaliteit van de beleidskaders voor verbonden partijen?

Deze vraag is gericht op een inventarisatie en een beoordeling van de bestaande beleidskaders voor verbonden partijen. De Rekenkamer verwacht in algemene zin dat er een visie op en beleidsvoornemens over verbonden partijen voorhanden zijn. Meer specifiek zou volgens de Rekenkamer per verbonden partij moeten zijn afgewogen of deelneming aan een verbonden partij het meest geschikte uitvoeringsinstrument is en moeten zijn vastgelegd welke bijdrage aan welke gemeentelijke doelstelling wordt verwacht.

Normen daarvoor zijn:

- De raad heeft vastgesteld welke de kaders zijn voor het gemeentelijke beleid inzake verbonden partijen.
- Het beleidskader biedt voldoende handvatten voor de afweging van financiële en bestuurlijke voor- en nadelen van deelnemen aan een verbonden partij en voor de afweging van meerwaarde in termen van kwaliteit en effectiviteit van de beleidsuitvoering.
- Het beleidskader biedt daarnaast voldoende handvatten voor de beoordeling of de financiële, bestuurlijke, kwaliteits- en effectiviteitsrisico's bij deelnemen aan een verbonden partij beheersbaar zijn.
- Er zijn tussen raad en college duidelijke afspraken gemaakt over de rolverdeling bij de uitvoering en evaluatie van het voor verbonden partijen geformuleerde beleid.
- Bij individuele beslissingen over het al dan niet deelnemen aan een verbonden partij, heeft het beleidskader het besluitvormingsproces dienaangaande gestructureerd en van argumentatie voorzien.
- De raad evalueert het beleidskader op gezette tijden en stelt het zonedig bij.

2. Is er een deugdelijk bestuurlijk arrangement tot stand gebracht?

De Rekenkamer zal nagaan in hoeverre eventuele financiële, bestuurlijke, kwaliteits- en effectiviteitsrisico's vooraf zijn ondervangen door het opstellen van een deugdelijk bestuurlijk arrangement. Hierbij moet worden gedacht aan onder meer een duidelijke taakomschrijving voor de verbonden partij en expliciete afspraken over de 'scope' en de regelmaat van verantwoordingsdocumenten.

Normen daarvoor zijn:

- Van geval tot geval neemt de raad op basis van door het college verstrekte informatie een beslissing of er sprake is van een publiek belang en maakt de raad een afweging of deelnemen aan de verbonden partij substantiële voordelen met zich meebrengt ten opzichte van andere instrumenten.
- Van geval tot geval vindt een analyse en beoordeling van de financiële, bestuurlijke, kwaliteits- en effectiviteitsrisico's voor de uitvoering van de publieke taak plaats.
- Van geval tot geval worden tussen gemeente en verbonden partijen meerjarige afspraken gemaakt over de te leveren prestaties, bedrijfsvoering, voortgangsbewaking, kwaliteitsbewaking en de informatievoorziening over een en ander.

- Daarnaast worden afspraken gemaakt over beïnvloedingsmogelijkheden voor de gemeente, zoals in ieder geval:
 - de bevoegdheden van het bestuur van de verbonden partij waaraan de gemeente deelneemt
 - de beslissingen die het bestuur dient voor te leggen aan de deelnemende gemeente(n)
 - de mogelijkheden tot en voorwaarden voor beëindiging van de deelneming.
 - de gemeente evalueert op gezette tijden het bestuurlijke arrangement dat met de verbonden partij is getroffen en stelt het zonodig bij.

3. Past het gemeentebestuur het bestuurlijk arrangement op adequate wijze toe?

De Rekenkamer verwacht dat het gemeentebestuur toeziet op naleving van het bestuurlijke arrangement en dat het gemeentebestuur bijstuurt indien dat niet het geval is.

Normen daarvoor zijn:

- De gemeente laat zich regelmatig en op deugdelijke³ wijze informeren over tenminste de prestaties, de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de taakuitvoering door de verbonden partij.
- De gemeente beoordeelt op basis van deze informatie of de verbonden partij de financiële en bestuurlijke afspraken naleeft en de overeengekomen kwaliteit en prestaties inderdaad levert. Op basis van deze beoordeling beslist de gemeente of zij haar mogelijkheden tot beïnvloeding van de verbonden partij benut of niet.
- In die gevallen waarin de gemeente haar invloed op het reilen en zeilen van de verbonden partij heeft uitgeoefend, heeft dit geleid tot verbetering van de prestaties, de bedrijfsvoering en/of de kwaliteit van de taakuitvoering.

4. Wordt de raad goed geïnformeerd over verbonden partijen?

De Rekenkamer gaat ervan uit dat de raad kwalitatief goede verantwoordingsinformatie van het college ontvangt over verbonden partijen opdat de raad in staat is om haar controlerende en kaderstellende rol goed te vervullen. Daarom zal de Rekenkamer deze informatievoorziening beoordelen.

Vertaald in normen:

- Het college informeert de raad conform de afspraken in het beleidskader regelmatig en op deugdelijke wijze over de uitvoering van het beleid inzake verbonden partijen.
- De programmabegroting bevat een overzicht en verantwoording van de verbonden partijen waaraan de gemeente deelneemt.

³ Deugdelijk wil hier zeggen: tijdig, juist, volledig en inzichtelijk.

Bijlage 2 Overzicht van gevoerde gesprekken

Naam	Functie	Datum
De heer W. van Kempen	Contactambtenaar N.V. Rewin	11-09-2006
De heer E. Lichtenberg	Adjunct gemeentesecretaris	11-09-2006
De heer B. Cornelissen	Contactambtenaar GR OGZ	11-09-2006
De heer C. van Hout	Concerncontroller	11-09-2006
De heer P. Nijskens	Directeur N.V. Rewin	18-09-2006
De heer A. Houtman	Directeur GR OGZ	28-09-2006
Mevrouw M. Riksen	Coördinator Bureau KCV	28-09-2006
De heer K. van Haaren	Coördinator cluster Wijk	31-10-2006
De heer A. Bom	Beleidsmedewerker Zorg en Werk	08-11-2006

Bijlage 3 Selectie verbonden partijen

Onderbouwing

- Gezocht is naar een selectie waarin een mix aanwezig is ten aanzien van de rechtsvorm en het beleidsterrein.
- Alle geselecteerde Verbonden Partijen hebben een substantieel financieel en/of beleidsmatig belang.
- De selectie moet minimaal één Verbonden Partij bevatten waar alle drie de gemeenten aan deelnemen.
- In de paragraaf Verbonden Partijen zijn ook de zogenaamde “lichte gemeenschappelijke regelingen” opgenomen. Omdat bij deze vorm geen organisatorisch verband wordt opgericht en er geen zelfstandige entiteit bestaat is deze strikt genomen geen verbonden partij. Lichte regelingen zijn daarom buiten beschouwing gelaten.
- Tot slot zijn ook de Verbonden Partijen die nog maar kort bestaan of binnenkort worden opgeheven buiten beschouwing gelaten.

Selectie cases Verbonden Partijen Roosendaal

Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg (GROGZ)

Vorm: publiekrechtelijk (openbaar lichaam)

Financieel belang: groot

Beleidssterrein: zorg

Aan deze gemeenschappelijke regeling nemen zowel Oosterhout als Bergen op Zoom als Roosendaal deel.

N.V. Rewin

Vorm: privaatrechtelijk, naamloze vennootschap

Financieel belang: gemiddeld

Beleidssterrein: economische structuurversterking

Gemeenschappelijke regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Vorm: publiekrechtelijk (openbaar lichaam)

Financieel belang: gemiddeld

Beleidssterrein: vraaggericht vervoer

Bijlage 4 Tekst programmabegroting 2006

4. Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg (GROGZ), gevestigd te Breda

Deelnemers

18 gemeenten (met naam genoemd)

Doel

Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en door deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg.

Activiteiten

Instellen, instandhouden en beheren van:

- Gemeenschappelijke gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)
- Geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij ongevallen en rampen (GHOR)
- Regionale ambulancevoorziening West-Brabant (RAV)
- Advies- en Meldpunt kindermishandeling West- en Midden Brabant (AMK)
- Andere vormen van organisatie op terrein van openbare gezondheidszorg

Financiële bepalingen

Merendeel bedrag per inwoner. Verder op basis van productafname.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging vanuit gemeenteraad in algemeen bestuur. Uit algemeen bestuur wordt een dagelijks bestuur gekozen. Algemeen bestuur kan op terrein waarop wordt samengewerkt commissies instellen. Algemeen bestuur kan bepaalde bevoegdheden overdragen aan Bestuurscommissies. Samenstelling en werkwijze bestuurscommissie geregeld in verordening. Er zijn commissies in gesteld voor:

- GGD West-Brabant
- GHOR West-Brabant
- RAV West-Brabant
- AMK West en Midden-Brabant

Besluitvorming in de bestuursorganen van deze regeling geschiedt m.u.v. besluitvorming door D.B. op basis van "gewogen stemverhouding" (hetzij op basis van inwoneraantal, hetzij op basis van aantal vertegenwoordigers per instelling die in betreffende orgaan zijn vertegenwoordigd).

Uittredingsbepaling

Opzegtermijn is één jaar. Eerste 3 jaar na uittreding is boete verschuldigd van respectievelijk 100%, 66% en 33%.

5. Lichte G.R. Kleinschalig collectief vervoer

Deelnemers

16 deelnemers (met naam genoemd)

Doel

In gezamenlijkheid doelmatig en effectief organiseren en realiseren van de zorg voor het leefvervoer van mensen die beperkingen ondervinden bij het verplaatsen buitenshuis.

Activiteiten

- Verstrekken van informatie aan gebruikers collectief vervoer
- Controle bestand
- Controle pasuitgifte
- Algemene promotie en voorlichting
- Klachtenafhandeling
- Kwaliteitsbewaking
- Onderhouden contacten met vervoerder, waaronder oplossen van calamiteiten, controleren van vervoersprestaties, en bewaken vervoersovereenkomsten
- Analyseren van gegevens aangeleverd door vervoerder
- Productontwikkeling
- Bestuurlijke en ambtelijke communicatie richting gemeenten
- Namens gemeenten: verzorgen betalingsverkeer en financiële afhandeling van vervoersovereenkomst
- Opzetten, bijhouden en beheren van een op uitvoering van de overeenkomst betrekking hebben archief

Financiële bepalingen

Bedrag per inwoner (ongeveer € 0,40) (In Oosterhout is de raming een onderdeel van het budget deeltaxi).

Bestuurlijk belang

Deelname aan portefeuillehoudersoverleg. Dit overleg is gemachtigd om binnen de kaders van de regeling de noodzakelijke besluiten te nemen.

Uittredingsbepaling

Opzegtermijn is één jaar. Eerste 3 jaar na uittreding is boete verschuldigd van respectievelijk 100%, 66% en 33%.

17. Deelneming: N.V. Rewin

Deelnemers

17 gemeenten (niet met naam genoemd)

Doel

Het versterken van de sociaal economische structuur en het bevorderen van de werkgelegenheid.

Activiteiten

- Promotie van West-Brabant en het uitvoeren van acquisitie werkzaamheden voor de samenwerkende gemeenten
- Stimuleren en uitvoeren van projecten die de regionaal economische structuur versterken
- In samenwerking met derden bevorderen van nieuwe en in stand houden van bestaande ondernemingen
- Samenwerken met uitvoeringsorganisaties van rijk en provincies

Financiële bepalingen

Begroting 2005: bijdrage per inwoner van € 1,16

Bestuurlijk belang

N.V. heeft een directie en een raad van commissarissen elk van één of meer leden die door vergadering van aandeelhouders wordt gekozen. Directie is belast met bestuur van vennootschap. Raad van Commissarissen houdt toezicht op beleid van de directie.

Totaal 338 aandelen

Totaal 11 commissarissen

Uittredingsbepaling

n.i.t.v.

Bijlage 5 Tekst programmabegroting 2007

Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg West Brabant (GROGZ)

Doel

Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.

Betrokkenen

Gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.

Uittredingsbepalingen

Voor uittreding geldt een opzegtermijn van een kalenderjaar. De uittredende gemeente is gedurende 3 achtereenvolgende jaren na afloop van het begrotingsjaar waarin de uittreding plaatsvindt een bijdrage ter grootte van resp. 100%, 66% en 33% verschuldigd.

Bestuurlijk belang

Naast het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur (portefeuillehouder volksgezondheid), is Oosterhout ook in het Dagelijks bestuur (Sociale Zekerheid) vertegenwoordigd.

Financieel belang

€ 788.215,-

Procedure begroting

Standaard procedure

Gemeenschappelijke Regeling Kleinschalig Collectief Vervoer

Doel

Samenwerking is gericht op een kwalitatief goed en duurzaam financieerbaar kleinschalig collectief vervoer voor mensen met en zonder functiebeperking.

Betrokkenen

Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, EttenLeur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert en de provincie Noord-Brabants.

Uittredingsbepalingen

Uittreden door een gemeente is slechts mogelijk indien:

de vervoersovereenkomst(en) met de vervoerder is (zijn) ontbonden of beëindigd, verandering van landelijke wet- en regelgeving daartoe noopt, de gezamenlijke evaluatie van de werking van de regeling voor een deelnemer leidt tot de conclusie dat deelname behoort te worden gestopt, voortzetting van de samenwerking in redelijkheid niet meer van de betrokken partner kan worden gevergd.

Het algemeen bestuur doet een voorstel aan de colleges van de deelnemende gemeenten en van de provincie over de financiële verplichtingen evenals de overige gevolgen van uittreding. Daarbij geldt dat de uittredende partij gedurende 3 achtereenvolgende jaren na afloop van het begrotingsjaar waarin uittreding plaatsvindt aan de overige

deelnemers een bijdrage is verschuldigd ter grootte van resp. 100%, 66% en 33% van de bijdrage in de kosten van het openbaar lichaam in het begrotingsjaar waarin uittreding plaatsvindt. De bijdrage voor het begrotingsjaar waarbinnen de uittreding plaatsvindt, dient onverkort te worden betaald.

Bestuurlijk belang

Voor de gemeente Oosterhout heeft de portefeuillehouder Verkeer zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdrage van de gemeente Oosterhout wordt in de begroting KCV voor 2007 geraamd op € 743.466,-. Hierbij wordt uitgegaan van 82.800 ritten. Deze bijdrage is te splitsen in:

- Seniorenvervoer € 11.360,-
- WVG/WMO vervoer (incl. suppletie) € 715.018,-
- Kosten servicepunt (incl. BTW restitutie) € 17.088,-

Procedure begroting

Standaard procedure

Ontwikkelingen

Monitoring

Op de ontwikkeling van de ritten vindt monitoring plaats, waardoor tijdig ingrijpen mogelijk is.

Ontwikkelingen in het kader van de WMO

Het Wvg- en ouderenvervoer maakt deel uit van prestatieveld 6 van de WMO. In dat kader wordt gezien of het bestaande beleid 1 op 1 in het WMO-beleid kan worden geïntegreerd of dat andere beleidskeuzes moeten/kunnen worden gemaakt. De ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de omvang van de noodzakelijke middelen.

NV Rewin

Doel

het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur in West-Brabant.

Betrokkenen

Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Rucphen, Roosendaal, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert én de K.v.K .

Bestuurlijk belang

De portefeuillehouder Economische zaken zit in de RvC. De portefeuillehouder Financiën zit in de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang

Bijdrage per inwoner € 1,22 (via SES begroting). Totaal € 64.637,-.

Ontwikkelingen

Uitvoering nota "Pieken in de Delta" met voor het Rewin het accent op de programma's Maintenance, Procesindustrie en Logistiek. Daarmee zijn grote financiële injecties/subsidies van het Rijk en de provincie gemoeid, in de orde van grootte van 8 miljoen euro.

